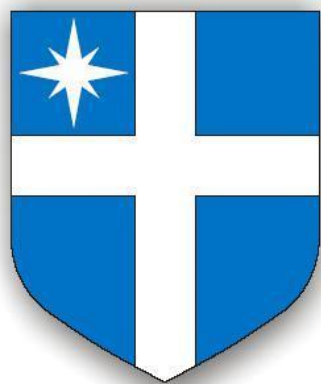

Harku valla arengukava aastani 2037

Harku valla tegevuskava

Harku vald 2011

EESSÕNA

Alljärgnev arengukava on dokument, mis on sündinud kohalike elanike, kodanikeühenduste ja seltside, ettevõtjate ning vallajuhtide koostöös. Arengukava on kõigi osapoolte kokkulepe, kus on paika pandud Harku valla järgmise 25 aasta peamised arengusuunad ning põhimõtted, mida valla arengus silmas peetakse.

Selle dokumendi kinnitamisega seavad vallavalitsus ja volikogu endile ühise eesmärgi pakkuda valla elanikele, ettevõtjatele ja meie külalistele korraldatud, väärtuslikku ja turvalist elukeskkonda ning stabiilset majandusruumi. Oleme seda põhimõtet järginud arengukava kõigi osade koostamisel.

Harku valla arengukava aastani 2037 paneb paika raamistiku tuleviku kujundamiseks. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele tuginedes on arengukava omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Arengukava on konkreetne kava, mille järgi erinevate eluvaldkondade arengut integreeritakse ja koordineeritakse.

Käesoleva arengukava väljatöötamisel osalesid vallavalitsuse ametnikud, vallavolikogu liikmed, valla allasutuste ning valdkondade esindajad ja aktiivsed valla elanikud. Arengukava koostati ajavahemikul september 2010 - jaanuar 2011. Kokku oli töörühmades arengukava väljatöötamise kaasatud 43 inimest. Arengukava avalikul arutelul oli kohal 37 valla elanikku, kes n.ö. rahva sõna päralejõudmise eest hoolitsesid. Lisaks tegi ettepanekuid arengukavasse veel 23 ühingat ja elanikku. Arengukava koostamise protsessi koordineeris SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus.

Kuna ühiskondlikud ja ka kohalikud olud-vajadused muutuvad, on Harku Vallavolikogu 31.03.2011 määrusega nr 7 vastuvõetud arengukava muudetud järgmiste õigusaktidega:

- Harku Vallavolikogu 27.10.2011 määrus nr 17;
- Harku Vallavolikogu 27.09.2012 määrus nr 13;
- Harku Vallavolikogu 26.09.2013 määrus nr 19.

Kaupo Rätsepp
Vallavanem

Helikar Õepa
Volikogu esimees

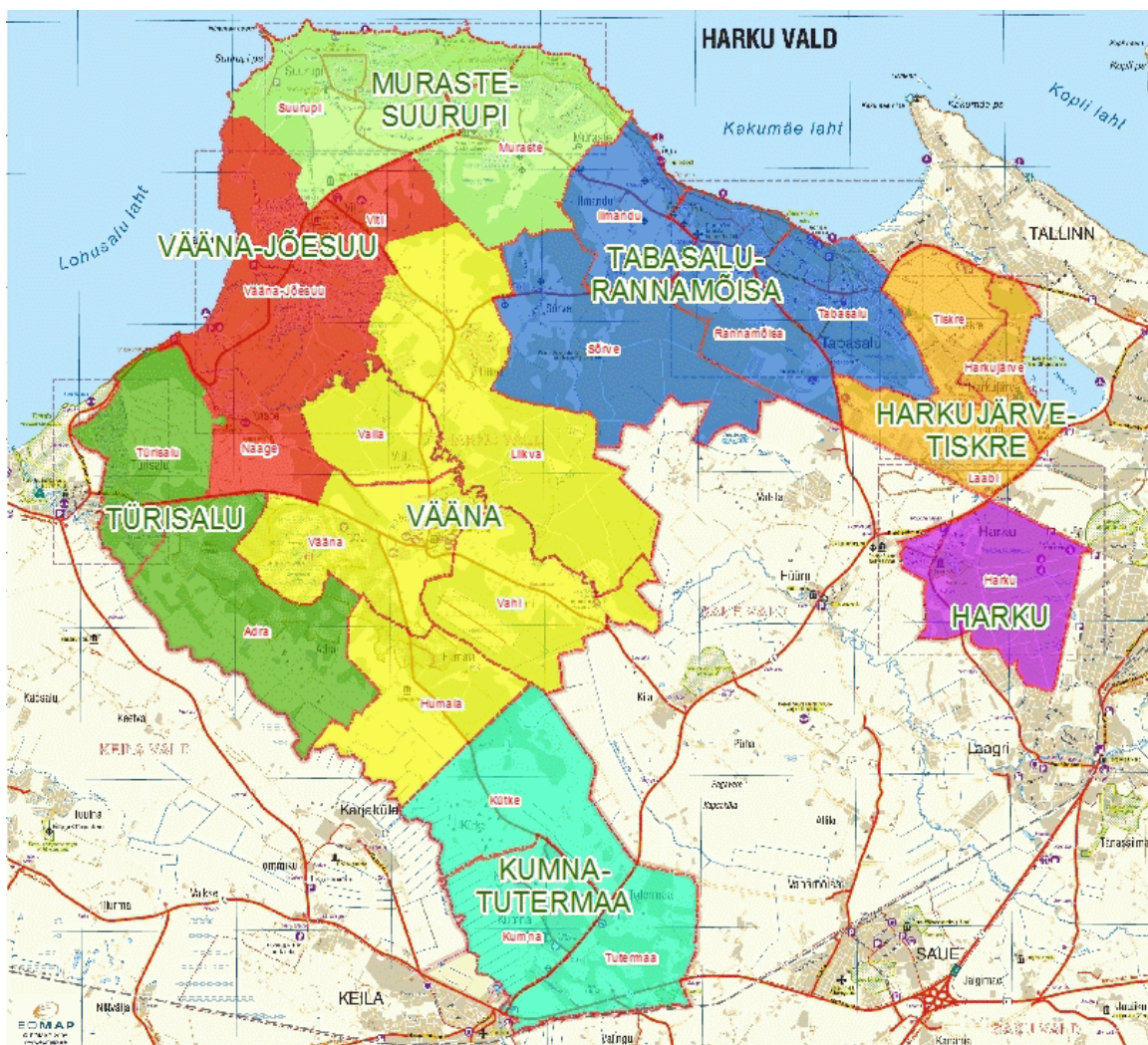
SISUKORD

<i>I HARKU VALLA ARENGUVISIOON JA STRATEEGILISED VALIKUD</i>	4
EESSÕNA.....	1
<i>MISSIOON</i>	5
<i>VISIOON 2020</i>	5
<i>PRIORIOTEETSED TEGEVUSSUUNAD</i>	6
II KOHALIKU OMAVALITSUSE HALDUSALASSE KUULUVAD VALDKONNAD	7
2.1 HARIDUS, KULTUUR, SPORT	7
2.1.1 Haridus.....	7
Põhiharidus.....	9
Gümnaasiumiharidus.....	10
Huvi- ja vabaharidus.....	11
2.1.2 Noorsootöö.....	11
2.1.3 Kultuur.....	14
2.1.4 Sport.....	15
2.2 HOOLIVUS JA TURVALISUS	18
2.2.1 Sotsiaalhoolekanne.....	18
2.2.2 Tervishoid ja terviseedendus.....	21
2.2.3 Lastekaitse.....	22
2.2.4 Turvalisus.....	23
2.3 PLANEERIMINE JA MAAKASUTUS	25
2.3.1 Planeerimine.....	25
2.3.2 Maakasutus ja maavarad.....	28
2.4 INFRASTRUKTUUR JA KESKKONNAKAITSE	29
2.4.1 Vesi, kanalisatsioon, sadevesi.....	29
2.4.2 Energia ja side.....	32
2.4.3 Teed, tänavad ja valgustus.....	33
2.4.4 Ühistransport.....	37
2.4.5 Keskkonnakaitse, heakord ja jäätmekäitlus.....	39
2.4.6 Elamu- ja kommunaalmajandus.....	41
2.5 ETTEVÕTLIKKUS JA KOOSTÖÖ	42
2.5.1 Turism.....	42
2.5.2 Ettevõtlus.....	42
2.5.3 Kodanikualgatus.....	43
2.5.4 Valla juhtimine ja koostöö.....	45
III HARKU VALLA HETKEOLUKORRA KOKKUVÕTE	48
1.1 Rahvastik.....	48
1.2 Tööhõive ja majandus.....	50
1.3 Kohaliku omavalitsuse toimetulek.....	52
IV HARKU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTANI 2017	54
<i>Sissejuhatus</i>	54
1. <i>Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos</i>	55
1.1 Riigi tasand.....	55

1.2 Valla tasand.....	56
2. Tulubaasi ülevaade ja prognoos	57
2.1 Tulumaks.....	58
2.2 Maamaks	60
2.3 Tasandusfond ja toetusfond	60
3. Põhitegevuse kulude ülevaade ja prognoos.....	61
4. Investeermistegevus ja projektid	62
5. Finantseerimistegevus	63
6. Likviidsed varad.....	64
7. Sõltuvad üksused.....	64
Kokkuvõte.....	65
IV HARKU VALLA ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA UUENDAMINE.....	67
IV HARKU VALLA ARENGUKAVA TEGEVUSKAVA.....	70

HARKU VALLA KANTIDEKS ON:

- Harku kant
- Harkujärve-Tiskre kant
- Kumna-Tutermaa kant
- Muraste-Suurupi kant
- Tabasalu-Rannamõisa kant
- Türisalu kant
- Vääna kant
- Vääna-Jõesuu kant

I HARKU VALLA ARENGUVISIOON JA STRATEEGILISED VALIKUD

MISSIOON

Harku vald pakub oma elanikele, ettevõtjatele ja külalistele korraldatud, väärtuslikku ja turvalist elukeskkonda ning stabiilset majandusruumi.

VISIOON 2020

Harku vallas on loodud keskkond heaolu kasvuks. Harku vald on hooliv ja tagab kõigi seadusest tulenevate avalike teenuste kättesaadavuse; Harku vallas on loodud soodsad tingimused ettevõtluseks ja kodanikuühiskonna arenguks; Harku valla arendamine toimub kandipõhiselt ja säästva arengu põhimõtetest lähtuvalt.

Visiooni aluseks on kolm strateegilist komponenti:

1. TEGUS RAHVAS. Harku vallas elavad aktiivsed ja ettevõtlikud inimesed, kes tegutsevad mitmetes seltsides ning kodanikuühendustes. Oma ideede ja ettevõtmistega panustavad nad valla arengusse ning osalevad ka avalike teenuste pakkumisel.

2. HEA ELU- ja ETTEVÕTLUSKESKKOND. Tiheasustusaladele on loodud linnalisele elukeskkonnale sobiv infrastruktuur. Sotsiaalne infrastruktuur on rajatud vastavalt kandi elanike arvule ja vajadustele. Liikluskorraldusega on tagatud sujuvad ühendused tõmbekeskustega. Avalikud teenused on valla elanikele kättesaadavad sõltumata inimese vanusest ja elukohast vallas.

3. ENERGIATÕHUSUS. Vallas eelistatakse energiasäästlikke lahendusi. (01.01.2012)

Visiooni aitavad saavutada:

- Kandipõhine ja keskkonda säästev planeerimine
- Transiidi- ja ekspordikoridori rajamine Juuliku -Tabasalu maantee baasil
- Kooli ja lasteaiakohtade vastavusse viimine valla vajadustega
- Arendajate panus sotsiaalse infrastruktuuri väljaehitamisse
- Üleminek suuremale energiatõhususele
- Harku valla avamine merele
- Kultuuriküla rajamine Harku valda

(01.01.2012)

PRIORIOTEETSED TEGEVUSSUUNAD

Harku valla prioriteetsed tegevussuunad on:

- 1.** Lasteaedade ja põhikooli kohtade arvu vastavusse viimine valla vajadustega. Prioriteediks on gümnaasiumi astme säilitamine Tabasalu Ühisgümnaasiumis.
- 2.** Multifunktsionaalse sotsiaalkeskuse ehitamine, mille vajadus tuleneb eakate inimeste arvu ja sotsiaalsete probleemide suurenemisest.
- 3.** Kandipõhine arendustegevus.
- 4.** Tehnilise infrastruktuuri välja ehitamine vastavalt sotsiaalse infrastruktuuri vajadustele.

II KOHALIKU OMAVALITSUSE HALDUSALASSE KUULUVAD VALDKONNAD

2.1 HARIDUS, KULTUUR, SPORT

Peatükk käsitleb hariduse, noorsootöö, vaba aja veetmise, kultuuri ja spordi valdkondi.

2.1.1 Haridus

Haridus üldiselt

Strateegiline eesmärk

Iga vallaelanik, nii suur kui väike, omab võimalust end harida.

Strateegia

Eesmärgi saavutamiseks luuakse eelkooliealistele lastele (sh puuetega lastele) võimalused kooliküpsuse saavutamiseks; põhikooliealistele lastele luuakse võimalus põhihariduse omandamiseks kodulähedasest koolist ning gümnaasiumiealistele lastele säilitatakse võimalus gümnaasiumihariduse omandamiseks valla gümnaasiumis. Luuakse mitmekesine huviharidusvõrgustik, mis võimaldab kõigis vanusegruppides inimestel leida meelepäraseid enesetäiendamise võimalusi. Noorte kutsevaliku kujundamiseks töötatakse välja programm, millesse kaasatakse ka kohalikud ettevõtjad ning vallas asuv Sisekaitseakadeemia.

(01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Kooli- ja lasteaiakohtade arv viiakse kooskõlla valla vajadustega (01.01.2012)
- Sõlmitakse kokkulepped naaberomavalitsustega kooli- ja lasteaiakohtade kasutamiseks.
- Valla haridusasutustes kujundatakse tervise- ja keskkonnasäästlikku hoiakut.
- Soositakse eraalgatuslikku haridusteenuste pakkumist.
- Tavarühmas või -klassis õppivale erivajadustega lapsele võimaldatakse vajadusel tugiisikuteenus.

Alusharidus

1. jaanuari 2012 seisuga on Harku vallas 6 alusharidust pakkuvat õppeasutust:

- Harku Lasteaed – 6 rühma, lapsi 128;
- Tabasalu Lasteaed Tibutare – 8 rühma, 176 last;
- Alasniidu Lasteaed – 6 rühma, 140 last;
- Pangapealse Lasteaed – 6 rühma, 144 last;
- Rannamõisa Lasteaed – 6 rühma, 142 last;
- Tabasalu Teelahkme Lasteaed – 4 rühma, 90 last.

Lisaks 6 lasteaiale tegutseb 2 lasteaia liitühma 30 lapsega Vääna Mõisakooli juures. Kokku oli lasteaedades 884 last.

Lisaks on olemas Tabasalu Lastehoid, kus pakutakse lastehoiu teenust lasteaia üldjärjekorras olevatele lastele. Alates 2011. aasta sügisest, tänu Alasniidu Lasteaia valmimisele, saab pakkuda lasteaia kohta ka alla 3- aastastele lastele lastehoiu. Kuid siiani ei ole võimalik moodustada sõimerühmi lasteaedades.

Kõik lasteaiaid on varustatud kvalifitseeritud kaadriga. Materiaal-tehniline olukord lasteaedades on hea. Pedagoogidele makstakse palka võrdsetel alustel üldhariduskoolide pedagoogidega. Kõikides lasteaedades tegutsevad huviringid.

Eralasteaedades käib 32 last. Teistes omavalitsustes, põhiliselt Tallinnas, käib 99 last. Teistest omavalitsustest käib Harku valla lasteaedades 31 last. (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Iga 3 – 7 aastane laps saab soovi korral koha lasteaias. Lasteaias läbiviidav õppe- ja kasvatustöö tagab lapse koolivalmiduse.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks luuakse elanikkonna vajadustele vastav arv lasteaia kohta.

Olulisemad tegevused:

- Uued lasteaia kohad luuakse Harkujärve-Tiskre ja Vääna-Jõesuu kanti (01.01.2012)
- Vajadusel rajatakse Apametsa piirkonda lasteaed-põhikool (01.01.2012)
- Saue Vallavalitsusega koostöös lasteaia rajamine (01.01.2012; 01.01.2013)
- Haridusasutuste spetsialiste koolitatakse lapse erivajadusi märkama juba varajases staadiumis, et last ja tema peret oleks võimalik suunata vajalike tugiteenusteni.

- Erivajadustega lastele luuakse tugiteenused ning tingimused õppimiseks valla lasteaias.

Põhiharidus

Harku vallas on 1. jaanuari 2012 seisuga 3 kooli:

- Tabasalu Ühisgümnaasium, kus õpib 844 õpilast;
- Harkujärve Lasteaed- Põhikool, kus õpib 123 õpilast;
- Vääna Mõisakool, kus õpib 72 õpilast.

2011/2012 õppeaastal avati Tabasalu Ühisgümnaasiumis 5 esimest klassi, Harkujärve Lasteaed-Põhikoolis 2 ja Vääna Mõisakoolis 1 esimene klass.

Koolides on olemas kvalifitseeritud kaader ning materiaal-tehniline baas on hea. Kuna koolidel on ruumipuudus, siis ehitati Vääna-Jõesuu külasse 6- klassiline kool, mis avati 1. september 2013. Samuti on alustatud Muraste Kooli ehitusega, mis peaks valmima 1. september 2014.

(01.01.2014)

Kõikides koolides tegutsevad huviringid. Õpilased osalevad aktiivselt ka maakondlikel ja vabariiklikel olümpiaadidel ja konkurssidel.

Teistes omavalitsustes, põhiliselt Tallinnas, õpib 531 Harku valla last. Erakoolides õpib 196 last ja riigikoolides 37 last. Teistest omavalitsustes õpib Harku valla koolides 104 last.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Põhihariduse saab õpilane omandada kodulähedases koolis.

Strateegia:

Kujundatakse tugevad põhikoolid, mis toetavad õpilase individuaalsete võimete arengut. Luuakse tugiteenused ja võimalused õppeks erivajadustega lastele. (01.01.2012; 01.01.2013)

Olulisemad tegevused:

- Olemasolevate koolide laiendamise ning uute koolide rajamisega vähendatakse Tabasalu Ühisgümnaasiumi algklasside klassikomplektide arvu nii, et I kooliastmes on igal tasemel 3 paralleelklassi.
- Tabasalu Ühisgümnaasiumi III kooliaste (7. - 9. klass) komplekteeritakse lisaks oma kooli õpilastele valla koolide teise kooliastme lõpetajatest. TÜG-is komplekteeritakse neli paralleelklassi, sealhulgas konkursi korras reaalsuunaga süvaõppeklass.

- Uued koolikohad luuakse Harkujärve-Tiskre ja Muraste kanti. (01.01.2014)
- Vajadusel rajatakse Apametsa piirkonda lasteaed-põhikool (01.01.2012)
- Saue Vallavalitsusega koostöös põhikooli rajamine (01.01.2012; 01.01.2013)
- Õpilastele paremate arenguvõimaluste loomiseks luuakse Tabasalu Ühisgümnaasiumis muusika süvaõppe suunaga klass, mille õppetöö toimub koostöös Tabasalu Muusikakooliga.
- Tehakse tihedat koostööd koolide ja Tabasalu Spordikompleksi vahel, et pakkuda õpilastele ja koolide töötajatele võimalust harrastada tervislikke eluviise (tervist edendav kool).
- Alates 6. klassist rakendatakse õpinõustamist (individuaalprogrammid ja kutseõppele suunamine).

Gümnaasiumiharidus

Gümnaasiumiklassid tegutsevad Tabasalu Ühisgümnaasiumi juures. Gümnaasiumiklassides õpib kokku 75 last. Kool otsib pidevalt uusi ideid ja väljundeid (koostöö kolledžiga), on ümberkorraldanud juhtimise (õppetoolid) ja tegeleb õppesuundade arendamisega, et järgnevatel aastatel tuua gümnaasiumi osasse uusi õpilasi.

Kool osaleb aktiivselt erinevates rahvusvahelistes projektides (Comenius jt). Koolis toimuvaid ümberkorraldusi toetab aktiivselt kooli hoolekogu. (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Tabasalu Ühisgümnaasiumis omandavad õpilased teadmised, oskused ja väärtushinnangud, mis võimaldavad jätkata õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi täitmiseks luuakse Tabasalu Ühisgümnaasiumis kolm atraktiivset õppesuunda, s.h. üks neist koostöös Sisekaitseakadeemiaga.

Olulisemad tegevused:

- Tabasalu Ühisgümnaasiumist kujundatakse hea mainega õppeasutus, kus on kompetentne õpetajaskond, kaasaegne õpikeskkond, palju erinevaid valikaineid ning avatud suhtlemisstiiliga ja kõiki huvigruppe arvestav kooli juhtkond.
- Gümnaasiumiõpilastele luuakse kaasaegsed õpitingimused vastavalt valitud õppesuunale.
- Üks Tabasalu Ühisgümnaasiumi õppesuundadest seotakse Sisekaitseakadeemias pakutavate erialadega

Huvi- ja vabaharidus

Harku vallas pakutakse erinevates piirkondades mitmekülgset huvi – ja vabaharidust koostöös munitsipaalasutuste ja kodanikeühendustega. Aktiivset koostööd tehakse kõigi huvitegevust pakkuvate asutuste ja ühingutega (üldharidusasutused; huvikoolid; noortekeskused; haridus-, kultuuri- ja külaseltsid). Huvihariduslike tegevuste läbiviimiseks kasutatakse muuhulgas valla haridusasutuste ruume õppetöövälisel ajal.

Tabasalu Ühisgümnaasiumiga ühe katuse all tegutseb Tabasalu Muusikakool. Kooli ruumide arv on piiratud ning seetõttu suudetakse pakkuda muusikalist haridust vaid Harku valla lastele. Kooli õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele ning on kõrge professionaalse tasemega. Kooli muusikakollektiivid osalevad aktiivselt valla üritustel. Maakondlikel ja vabariiklikel konkurssidel on saavutatud väga häid kohti. Tehakse aktiivset koostööd vabariigi teiste muusikakoolidega.

Teiste omavalitsuste huvikoolides õpib 121 Harku valla last. Tabasalu Muusikakoolis õppivate teiste omavalitsuste laste arv on 13.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Harku valla erinevates piirkondades pakutakse mitmekülgset huvi- ja vabaharidust koostöös munitsipaalasutuste ja kodanikeühendustega.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks teeb Harku vald aktiivset koostööd kõigi huvitegevust pakkuvate asutuste ja ühingutega (üldharidusasutused; huvikoolid; noortekeskused; haridus-, kultuuri- ja külaseltsid). Huvihariduslike tegevuste läbiviimiseks kasutatakse muuhulgas valla haridusasutuste ruume õppetöövälisel ajal. Toetatakse noorte spordi- ja huvitegevust vallas ja väljaspool valda.

Olulisemad tegevused:

- Luuakse huvihariduse võrgustik, mis hõlmab valla kandikeskuseid, koole, huvikoole ning noortekeskuseid.
- Rajatavas Rannamõisa kultuurikülas luuakse mitmekülgsed võimalused huviharidusega tegelemiseks.
- Huvitegevust toetatakse olemasolevates ning rajatavates kandikeskustes.
- Arendatakse e-õpet.
- Luuakse Harku valla hariduse, kultuuri ja spordi Sihtasutus (01.01.2013)

2.1.2 Noorsootöö

Noorsootööd **korraldab** vallas Harku valla Noorsootöökeskus, kelle põhiülesandeks on muuhulgas noorsootöö juhtimine ja koordineerimine vallas ning võimaluste loomine

noorte huvitegevuseks, enesetäiendamiseks ning meelelahutuseks kooli-, töö- ja koduvälisel ajal. Noortekeskused asuvad Tabasalus ja Harkus. Noorsootöökeskused teevad koostööd teiste omavalitsuste ja –riiklike noortekeskustega ning jagavad infot noortele suunatud programmide ja projektide. Keskus koordineerib noorsootöö korraldust vallas ja teeb tihedat koostööd valla haridusametustega. Korraldatakse päevalaagreid nooremale koolieale, ennetuslaagreid põhikooli poistele ja tüdrukutele ning noorte- ja huvilaagreid.

2009. aastal alustatud CEARE4YOU projekti Central Baltic Interreg IVA programmi raames, püstitati peamiseks eesmärgiks luua, toetudes rahvusvahelisele koostöökogemusele, parim võimalik kontseptsioon ning projekt Harku valla uue noortekeskuse jaoks. Uue noorsootöökeskuse loomisel on võimalik planeerida noorsootöö tegemiseks täiendavaid tegevussuundi ja kaasata tegevustesse suurem arv noori, kui seda seni on olnud võimalik teha olemasolevas noortekeskuse ruumides. Loodava Noorsootöökeskuse ruume saavad kasutada lisaks noortele ka teised valla elanikud ja eesmärk on hoida maja avatud kogu päeva jooksul erinevatele vanusrühmadele.

Harku valla noorsootöö hõlmab:

1. ennetustööd
2. igapäevast noorsootööd
3. valla noortele suunatud suurüritusi
4. koolivaheaja- ja suvelaagreid

2011. aastal kinnitas volikogu Harku valla noorsootöö arengukava aastateks 2011-2016.

Alljärgnevas tabelis on kokku võetud peamised Harku valla noorsootööd iseloomustavad näitajad.

Objekt/ element	Võimalused	Kasutajad
Tabasalu Noortekeskus	Huviringid: kitarritund, keraamika, loovustuba. Lisaks nõustamine. Lisaks võimalused vaba aja veetmiseks ning igakuised teemaõhtud.	Keskmiselt 40 noort päevas
Harku Noortekeskus	Huviringid: maaliring, meisterdamis- ja loovusring, karate, õpiabi. Lisaks võimalused vaba aja veetmiseks ning igakuised teemaõhtud.	Keskmiselt 10-15 noort päevas
Tabasalu Ühisgümnaasium	Tugiteenused: psühholoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, parandusõpe. Huviringid: aeroobika, võrkpall, jalgpall, sõjandus- ja politoloogia, sulgpall, kergejõustik, koorid, malering jmt.	Kokku üle 800 õpilase, ringides osaleb keskmiselt 550 õpilast
Tabasalu Muusikakool	Erialad: klaver, viiul, kitarr, laulmine, löökpillid, flööt, saksofon, trompet, metsasarv, tromboon, tenor, tuuba, väikekannel. Tegutseb koor, puhkpilliorkester, vanamuusikaansambel,	Nimekirjas on ligikaudu 160 õpilast

	saksofonikvartett, kitarriansambel ja vaskpillikvintett.	
Kumna Kultuuriait	Toimib avatud noortekeskuse põhimõttel. Toimub kunstiring ja tantsurühm.	Keskmiselt 10 noort päevas
Vääna Külakoda	Konkreetselt noortega tegelevat inimest ei ole. Olemas on aga erinevad ringiõpetajad. Vanemad noored korraldavad teistele üritusi.	Keskmiselt 10 noort päevas
Tabasalu Spordikompleks	Mitmesugused erinevad spordiringid, sh ujula, jõusaal, saunad	külastatakse väga aktiivselt
Kultuuriseltsid	Noortega puutub kokku 2 seltsi – Tabasalu Kultuuriselts ja Harku Valla Ajaloo Sõprade Selts	-
Spordiseltsid	Noortega puutub kokku 14 seltsi.	-
Noorsooühingud	Vallas tegutseb kokku 4 noorsooühingut.	-
Külaseltsid	Noortega tegeletakse 6 külaseltsis.	-

Avatud noortekeskuste põhimõtetel töötavad ka valla poolt hallatava asutusena Kumna Kultuuriait ning kolmanda sektori esindajana MTÜ Vääna Külakoda. Vaba aja sisustamisega tegelevad ka mittetulundusühendused Harku Valla Lastekaitseühing, Tondisalu Lipkond, Tabasalu Patriootide Ühendus, Tabasalu Kultuuriselts ning kõik valla haridusasutused.

Selleks, et lastele ja noortele oleks tagatud jätkusuutlik huviharidus on hetkel loomisel Harku Valla huvihariduse Sihtasutus. Loodav Sihtasutus tagaks huvihariduse ühtse võrgustiku, mis hõlmaks koole, huvikoole ning noortekeskuseid.

Noorsootöö tulemuslikumaks toimimiseks on samuti vajalik motiveeritud personal, kes sellega tegeleks. Huvitegevuste laiendamiseks ja erinevatest fondidest kaasfinantseerimise taotlemiseks on vaja entusiastlikke ja aktiivseid eestvedajaid. Välja tuleks töötada noorte tunnustamise kriteeriumid.

Investeeringutest huvihariduse ja noorsootöö valdkonnas on olulisim rajatav Rannamõisa noortekeskus.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Igal Harku valla lapsel ja noorukil on võimalus osaleda kodulähedase keskuse poolt pakutavates mitmekülgetes ja arendavates tegevustes erialaspetsialistide (noorsootöötaja, ringijuhendaja) juhendamisel.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi täitmiseks luuakse noortele kandikeskustesse võimalused sisukaks ja arendavaks vaba aja veetmiseks ja eneseteostuseks. Noortekeskused teevad koostööd teiste omavalitsuste ja -riikide noortekeskustega ning jagavad infot noortele suunatud programmide ja projektidest.

Olulisemad tegevused:

- Noorsootöö Keskusel on vajalikud ruumid noortega tegelemiseks. Valla uus Noorsootöö Keskus rajatakse Rannamõisa Kultuurikülla.
- Noorsootöö Keskus korraldab päevalaagreid nooremale koolieale, ennetuslaagreid põhikooli poistele ja tüdrukutele; töömalevaid vanusele 13+ koostöös kohalike ettevõtjate ja Õpilasmaleva SA-ga.
- Korraldatakse noorte- ja huvilaagreid (01.01.2012)
- Noorsootöö Keskus koordineerib noorsootöö korraldust vallas (keskuste igapäevased tegemised, huviringid, ennetustöö, psühholoogiline abi ja nõustamine, projektid, rahvusvaheline koostöö ja erinoorsootöö).
- Noorsootöö Keskus teeb tihedat koostööd valla haridusasutustega.
- Viiakse läbi preventatiivtöö programme (01.01.2012)
- Vald toetab traditsiooniliste noorteürituste ja -projektide järjepidevust (konkursside korraldamine, osalemine noorsooprojektides väljaspool valda ja Eestit, töömalevates osalemine, sh noorte toetamine osalemisel noorsooprojektides väljaspool Eestit jne).

2.1.3 Kultuur

Kultuuriteenuseid Harku vallas pakutakse nii professionaalsel kui ka harrastustasemel. Aktiivseks kultuurielu korraldajaks on Tabasalu Kultuuriselts, mis koondab enda alla Tabasalu kammerkoori, puhkpilliorkestri ja kaks rahvatantsurühma ning teeb tihedat koostööd Tabasalu Muusikakooliga. Vallas tegutseb ka mälumänguklubi. Kultuurimaja ja noortekeskuse rolli täidavad Kumna Kultuuriait ning Vääna Külakoda, mis pakuvad toredaid tegemisi oma kandi elanikele. Vallas tegutseb kolm raamatukogu –Tabasalu, Harku ja Vääna raamatukogu. Kõigis kolmes on olemas avalikud internetipunktid. (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Igal Harku valla elanikul on võimalus osaleda kultuurielus. Kultuuriteenuseid pakutakse nii professionaalsel kui ka harrastustasemel.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks tehakse koostööd vallas tegutsevate asutuste ja ühingute ning ühtlasi maakonna, riiklike ja rahvusvaheliste kultuuriasutuste ja organisatsioonidega.

Rannamõisa Kultuurikülast ja Vääna Kultuurikeskusest saavad valla kultuurielu keskused. Vald toetab raamatukogude arendamist. Suurendatakse kirikute kui kultuurikandjate osatähtsust (kontsertide korraldamine, koostöö haridus- ja kultuuriasutustega) valla kultuurielus. Vald väärtustab oma ajalugu ja kultuuri- ning looduspärandit. Vald toetab

kodanikeühendusi ja ettevõtteid valla ajaloo uurimisel, jäädvustamisel ning valla muuseumi loomisel. Vallas elab ja suvitab professionaalseid loovisikuid, arhitekte, kunstnikke ja teisi. Nende loomingut väärtustatakse ja tutvustatakse.

Olulisemad tegevused:

- Vääna tall-tõllakuur renoveeritakse multifunktsionaalseks kultuurikeskuseks kolmanda sektori eestvedamisel läbi erinevate investeringuprojektide koostöös vallaga.
- Rannamõisa rajatakse multifunktsionaalne Kultuuriküla erinevate investeringuprojektide kaudu.
- Vääna-Jõesuu ja Muraste kanti rajatakse multifunktsionaalne külakeskus kolmanda sektori eestvedamisel läbi erinevate investeringuprojektide koostöös vallaga. (01.01.2013)
- Vald toetab traditsiooniliste kultuurisündmuste järjepidevust (konkursside korraldamine, osalemine festivalidel väljaspool valda ja Eestit, laulu- ja tantsupidudel osalemine, sh noorte toetamine osalemisel festivalidel ja konkurssidel väljaspool Eestit jne).
- Valda rajatakse muuseum.
- Luuakse kohaliku kultuuri arendamise koostöövõrgustik, millesse on kaasatud valla kultuuriseltsid, -ühingud ja –asutused, sh noortekeskused.
- Valla maadel asuvad kultuuri- ja loodusmälestised varustatakse infotahvlitega ning neile tagatakse juurdepääs;
- Keila Koguduse vana Pastoraadi restaureerimine Keila Kihelkonna Rahvahariduskoda SA poolt.

2.1.4 Sport

Mitmekesiseid sportimise võimalusi pakub Tabasalu Spordikompleks.

Spordielu edendavad ka paljud mittetulundusühingud:

- Tabasalu Palliklubi - korraldab korvpalli- ja jalgpallitreeninguid, samuti valla meistrivõistlusi võrkpallis, jalgpallis, korvpallis, saaljalgpallis ning Tabasalu tänavakorvpalliturniiri.
- Tabasalu Triatloniklubi - korraldab triatlonielu Harku vallas. Treeningud toimuvad 5x nädalas Tabasalu Spordikompleksis, suvisel ja talvisel koolivaheajal treeninglaagrites. Osaletakse triatloni-, duatloni- ja talitriatloni võistlustel kogu vabariigis. Suurimad võistlused, mida klubi korraldab, on Tabasalu laste ja noorte basseinitriatlon (Eesti lahtised võistlused), Harku valla sportlik perepäev Tabasalu Jooks ning rahvusvaheline Tabasalu duatlon.
- Kergejõustikuklubi TIPP.

- Tabasalu Võrkpalliklubi - Tabasalu Võrkpalliklubi korraldab treeninguid ja võistlusi, mis toovad kokku nii vanad kui noored pallihuvilised, et üheskoos meeldivalt, sportlikult ja ka võistluslikult aega veeta.
- Tabasalu Ujumisklubi - korraldab ujumistreeninguid eri vanuserühmadele Tabasalu Spordikompleksis, samuti valla meistrivõistlusi ujumises ning suvist laste ujumislaagrit.
- Türisalu Spordiklubi - korraldab Türisalu piirkonna elanike sporditegevust, laste pallimängu, täiskasvanute võrkpalli ja ravivõimlemise treeninguid. Traditsioonilised üritused on Türisalu õuevõrkpall, Türisalu metsajooks ning kaks korda aastas toimuv rahvaspordipäev Türisalu Kuulijänn.
- Tabasalu Motoklubi - edendab mootorrattasporti vallas.
- Kukrumäe Ratsatalu - põhieesmärgiks on ratsutamistundide andmine lastele ja täiskasvanuile ning klientide hobuste hoidmine.
- Otemarina Jahtklubi - purjespordi treeningud noortele.

Mittetulundusühingud korraldavad koostöös koolidega valla koolides ka spordiringe. Valla kõik koolid osalevad riiklikus kohustusliku ujumisõpetuse programmis koostöös Tabasalu Spordikompleksiga.

Spordiklubide tegevust toetatakse läbi pearaha süsteemi. Valla poolt toetatakse nii klubide noortesporti kui täiskasvanute sporditegevust. Seniseks peamiseks probleemiks liikumisharrastuste rahastamisel on asjaolu, et toetuste jagamine ei ole olnud ühtselt koordineeritud ja tegelik ülevaade toetuse vajajatest ning saajatest mittesüsteemne. Vajalik on seada toetustele ühtsed kriteeriumid ning arendada koostööd erinevate spordiharrastusi pakkuvate institutsioonide ja valla vahel.

Tähtsaks ülesandeks on valla omanduses olevate spordiväljakute hooldamise ja haldamise korra loomine, mis tagaks spordi infrastruktuuri efektiivse ja jätkusuutliku kasutamise.

Tagamaks lastele ja noortele jätkusuutlik kehakultuuriline huviharidus on hetkel loomisel Harku Valla huvihariduse Sihtasutus, mille eesmärk on tegeleda strateegilise juhtimise ja nõustamisega ning tagada valdkonnas tasakaalustatud ning sidus areng.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Valla elanikel on võimalik tegeleda tervise-, harrastus- ja võistlusspordiga oma kandis.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi täitmiseks luuakse koolide juurde korralikud spordiväljakud, rajatakse terviseradu metsadesse ja parkidesse, toetatakse avatud spordiplatside ja mänguväljakute rajamist kandikeskustesse. Tabasallu rajatakse täismõõtmeline staadion koos abistaadioniga. Spordiklubide tegevust toetatakse läbi pearahasüsteemi.

Olulisemad tegevused:

- Valla kõik koolid osalevad riiklikus kohustusliku ujumisõpetuse programmis koostöös Tabasalu Spordikompleksiga.
- Valla matka- ja terviserajad hoitakse korras aastaringselt. (01.01.2012)
- Vald toetab traditsiooniliste spordisündmuste järjepidevust (valla spordivõistluste, sh meistrivõistluste korraldamine, piirkondlike spordipäevade ja –võistluste korraldamise toetamine, osalemine võistlustel väljaspool valda ja Eestit, sh noorsportlaste toetamine osalemisel suurvõistlustel ja nendeks ettevalmistavates treeninglaagrites väljaspool Eestit jne).
- Lasteaedadele luuakse võimalused kehalise kasvatuse tundide läbiviimiseks vabas õhus. (01.01.2012)
- Türisallu rajatakse spordiplats kolmanda sektori eestvedamisel läbi erinevate investeringuprojektide koostöös vallaga. (01.01.2013)
- Harku vallale on oluline, et riik rajaks terviseraja ümber Harku järve (01.01.2013)

2.2 HOOLIVUS JA TURVALISUS

Peatükk käsitleb järgmiseid valdkondi: sotsiaalhoolekanne, tervishoid, lastekaitse, ja turvalisus.

2.2.1 Sotsiaalhoolekanne

Harku vallal on 2 sotsiaalelamispinda, mis hetkel on antud lastega peredele. Üks korter asub Väänas ja teine Harku alevikus.

Harku vallal puudub oma hooldekodu, kuhu paigutada teenusele oma valla eakaid. Siiani on teenust ostetud sisse, kuid vajadus hooldekodu teenuse järgi oma vallas on suur.

Samuti puudub vallas oma sotsiaalkeskus, mille kaudu võimaldada elanikele sotsiaalteenuseid, korraldada puuetega laste päevahoiuteenust. Päevakeskuse ruumid on väikesed ja vajalike teenuste rakendamiseks puuduvad hetkel võimalused. Nende võimaldamine võiks toimuda sotsiaalkeskuse baasil, kus asuksid ka päevakeskus nii eakatele, puuetega inimestele, kui ka lastega peredele.

Puudub samuti kodutute varjupaik ja varjupaigategenus lastele ja lapse (lastega) emale.

TEENUSED EAKATELE

	Teenus	vallas kohapeal	teenus ostetakse sisse	märkused
1	sotsiaalnõustamine	x		
2	võlanõustamine	x		
3	eestkoste seadmise korraldamine	x		
4	hooldaja määramine	x		
5	häirenuputeenus		x	
6	koduteenused	x		
7	üldhooldekoduteenus		x	
8	päevakeskuse teenused	x		osaliselt
9	ujumisteenus	x		
10	saunateenus koduteenuse kasutajatele	x		
11	bussiteenus hajaasustuspiirkonna eakatele	x		
12	abivahendi kaarti väljastamine	x		
13	sotsiaaltoetused toimetulekuks	x		
14	toiduabi abivajajatele	x		
15	eakate päevahoid			puudub
16	sotsiaaleluaseme teenus			puudub

TEENUSED PUUETEGA LASTELE

	Teenus	vallas kohapeal	teenus ostetakse sisse	märkused
1	eestkoste seadmise korraldamine	x		
2	hoolekande asutusse suunamine		x	
3	intervallhoiuteenus		x	
4	invatranspordi teenus	x		
5	isikliku abistaja teenus	x		
6	tugiisikuteenus	x	x	
7	lapsehoiuteenus		x	
8	puuetega laste päevahoid koolivaheaegadel		x	
9	päevategevuse-päevahoiuteenus		x	
10	abivahendi kaarti väljastamine	x		
11	puudega inimese sõiduki parkimiskaarti väljastamine	x		
12	viipekeele tõlketeenus		x	
13	ööpäevaringne hooldus		x	
14	toidu-ja riideabi	x		
15	ratsutamisteraapia	x	x	
16	sotsiaaltoetused toimetulekuks	x		

TEENUSED PUUETEGA INIMESTELE

	Teenus	vallas kohapeal	teenus ostetakse sisse	märkused
1	sotsiaalnõustamine	x		
2	võlanõustamine	x		
3	hooldaja määramine	x		
4	isikliku abistaja teenus			puudub
5	koduhooldusteenused	x		
6	toidu-ja riideabi	x		
7	ööpäevaringne hooldus		x	
8	abistamine erihoolekandeteenuste taotlemisel	x		
9	abistamine puude või püsiva töövõimetuse taotlemisel	x		
10	eluruumide kohandamise teenus			puudub
12	sotsiaaleluaseme teenus			puudub
13	sotsiaaltoetused toimetulekuks	x		
14	päevakeskuse teenused	x		osaliselt

15	puudega inimese sõiduki parkimiskaardi väljastamine	x		
16	abivahendi kaardi väljastamine	x		
17	eestkoste seadmise korraldamine	x		

TEENUSED LASTEGA PEREDELE

	Teenus	vallas kohapeal	teenus ostetakse sisse	märkused
1	sotsiaalnõustamine	x		
2	võlanõustamine	x		
3	eestkoste seadmise korraldamine	x		
4	lapse perekonnas hooldamise korraldamine	x		
5	lapsehoiuteenus	x	x	
6	psühholoogiline nõustamine		x	
7	suhtlemise korraldamine lahuselava vanemaga	x		
8	tugiisikuteenus	x	x	
9	teraapiateenused		x	
10	vanemliku hoolitsuseta jäänud laste huvide kaitsmine	x		
11	riide-ja toiduabi	x		
12	sotsiaaltoetused toimetulekuks	x		
13	varjupaigateenus lastele ja lastega emadele		x	
14	asenduskoduteenus		x	
15	sotsiaaleluaseme teenus	x		osaliselt

TEENUSED TEISTELE SIHTGRUPPIDELE

	Teenus	vallas kohapeal	teenus ostetakse sisse	märkused
1	kodutute öömaja teenus			puudub
2	sotsiaalnõustamine töötutele	x		
3	sotsiaalnõustamine sõltuvushäiretega inimestele	x		
4	abi osutamine töökoha leidmisel töötutele	x		
5	kriisiabi osutamine abivajajale	x		
6	abistamine puude raskusastme või töövõimekaotusprotsendi taotlemise dokumentide täitmisel töötutele	x		
7	eestkoste seadmise korraldamine eestkostet vajavale isikule	x		

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Harku vald pakub oma elanikele mitmekesiseid vajaduspõhiseid sotsiaalteenuseid. Info pakutavate teenuste kohta on lihtsalt leitav ning ammendav. Sotsiaaltoetusi määratakse juhtumipõhiselt.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks rajatakse sotsiaalkeskus, kus pakutakse vajalikke teenuseid kõigile toimetulekuabi vajavatele vallaelanikele. Sotsiaalkeskuses avatakse eakate ja puuetega inimeste päevahoid, nõustatakse raskustesse sattunud inimesi ning sõltuvushaigeid. Vajadusel pakutakse toitlustusteenust. Valda rajatakse hooldekodu ning täiendavad sotsiaalsed elamispiinad. Sotsiaaltoetuste süsteemi korrigeeritakse nii, et suurem osakaal oleks teenuse pakkumisel. Toetatakse kolmanda sektori initsiatiivil ellu viidavaid sotsiaalprojekte.

Olulisemad tegevused:

- Luuakse sotsiaalkeskus, mis hakkab korraldama sotsiaalteenuste osutamist kogu valla territooriumil.
- Sotsiaalkeskuse juures hakkab tööle eakate ning puuetega inimeste päevakeskus.
- Rajatakse Harku valla hooldekodu ning piisav arv sotsiaalseid elamispiindu.
- Osaletakse Saue vallale kuuluva Harku hooldekodu laiendamisprotsessis vastavalt Saue valla arengukavale. (01.01.2014)
- Luuakse puuetega laste sobitusrühmad lasteaedadesse.
- Luuakse tingimused varjupaigateenuse võimaldamiseks.
- Korrigeeritakse sotsiaaltoetuste süsteemi nii, et suurem osakaal oleks teenuste pakkumisel ning toetuste määramine toimuks juhtumipõhiselt.
- Luuakse teavituspõhimõtted, mis võimaldavad kõigil sihtgruppidel saada ammendavat infot olemasolevate sotsiaalteenuste ja teenusepakkujate kohta.
- Toetatakse eesti keele õpet.
- Täiustatakse tugiteenust puuetega isikutele. (01.01.2012)
- Viiakse läbi infopäevi töötutele. (01.01.2012)
- Arendatakse koostöövõrgustikku naabervaldade, Keila ning Tallinna linnadega sotsiaalteenuste osutamiseks. (01.01.2012)
- Toetatakse raskustesse sattunud peresid laste hariduse kättesaadavuse tagamiseks. (01.01.2013)
- Harkujärvele luuakse teenusekeskus, mis hakkab pakkuma teenuseid vähekindlustatud peredele, riski- ja tavalastele. (01.01.2014)

2.2.2 Tervishoid ja terviseedendus**Strateegiline eesmärk:**

Valla elanikele on tagatud esmatasandi tervishoiuteenused.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks rajatakse sotsiaalkeskusesse tervisekeskus ning tehakse järjepidevat tervishoiualast ennetustööd.

Olulisemad tegevused:

- Sotsiaalkeskusesse rajatakse tervisekeskus, kuhu koondatakse pere- ja hambaarstid, toimub eriarstide vastuvõtt ning teraapia.
- Alustatakse läbirääkimisi Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga Tabasallu kiirabi tugipunkti loomiseks.
- Elanike tervisekaitse korraldamine ja tervist edendavate ürituste ning projektide läbiviimine. (01.01.2012)
- Alkoholi-, uimasti- ja AIDSi ennetusprojektide läbiviimine (01.01.2012)

2.2.3 Lastekaitse

Strateegiline eesmärk:

Valla lapsed on sotsiaalselt kaitstud. Raskustes peredele ja vanemliku hoolitsuseta lastele on tagatud abi, teenused ja toetused.

Strateegia:

Strateegia elluviimiseks luuakse perekeskus, kus töötavad professionaalsed spetsialistid ning kus pakutakse koolitust lapsevanematele. Probleemide ennetamiseks, tuvastamiseks ja lahendamiseks tehakse tihedat koostööd valla haridusasutuste, lastega töötavate spetsialistide ning kodanikeühendustega. Koolitatakse ja nõustatakse tugiperesid.(01.01.2013)

Olulisemad tegevused:

- Rajatava sotsiaalkeskuse juurde luuakse perekeskus, kus hakatakse pakkuma kõiki vajalikke teenuseid lastele ja peredele (nt. psühholoog, psühhiaater, logopeed, eripedagoog, pediaater, füsioterapeut). (01.01.2013)
- Luuakse piirkondlikud koolituskavad vanemahariduse andmiseks.
- Luuakse päevakeskuse teenus lastele (õpiabi, toitlustamine, nõustamine, koolidega suhtlemine).
- Komplekteeritakse meeskond rehabilitatsiooniteenuse pakkumiseks (käitumisprobleemid, alaealiste komisjonis käinud noored, koolikohustuse mittetäitjad, suitsetajad jne).
- Luuakse läbipõlemist vältiv ja nõustav süsteem lastega töötavatele spetsialistidele.
- Vanemliku hoolitsuseta lapsele võimaldatakse ülikoolihariduse saamiseks teatud vanuseni stipendiumi.

- Tehakse teavitustööd kogukonnaliikmete lastekaitsealase teadlikkuse tõstmiseks.
- Viiakse ellu alaealiste komisjonis käinud noorte toetusprogrammi.
- Viiakse ellu varase märkamise ja sekkumise programmi. (01.01.2013)
- Luuakse laste hoolekandekomisjon. (01.01.2013)
- Koostöös kogukonnaga viiakse ellu programm vähese sissetulekuga perede majanduslikuks abistamiseks (01.01.2014)

2.2.4 Turvalisus

Harku vallas, Tabasalus, on konstaablipunkt, kus vastuvõtt toimub 1 kord nädalas. 2011. aastal sõlmiti koostöölepe Harku valla ja Põhja Prefektuuri vahel abipolitseinike kaasamiseks turvalisuse tagamisel. Päästkeskusega on leping abitelefoni 1345 teenuse tagamiseks.

Vallas on moodustatud kriisikomisjon (Vallavalitsuse 16.11.2010 korraldus nr 1485) ja kinnitatud kriisikomisjoni põhimäärus (16.11.2010 nr 44). Kriisikomisjon on teinud algust hädaolukorra lahendamise plaani koostamisega.

1.01.2012 seisuga on Harku vallas 21 Naabrivalve sektorit, mille valvata on kokku 383 kodu. Tegutseb Harku valla Naabrivalve ümarlaud. Sektoritest annab ülevaate Naabrivalve kaart: <http://www.naabrivalve.ee/map2/index.php> (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Harku vallas on turvaline elukeskkond.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks tehakse tihedat koostööd riigi, kodanikeühenduste ning ettevõtjatega. Koostatakse hädaolukordades tegutsemise kava. Soodustatakse kodanikualgatuslikke turvaalaseid projekte.

Olulisemad tegevused:

- Töötatakse välja hädaolukordades tegutsemise kava kaasates selleks valla kodanikeühendusi, spetsialiste ja aktiivseid inimesi.
- Aidatakse organiseerida naabrivalvepiirkondi ning nõustatakse kodanikualgatuslikke turvaalaseid tegevusi.
- Toetatakse Väana vabatahtliku tuletõrjeüksuse valmisolekut reageerida kriisiolukorras. (01.01.2012)
- Sidistatakse ja viidatakse kõik valla territooriumil asuvad teed ja tänavad.
- Kõrgendatud tähelepanu vajavad piirkonnad varustatakse valgustuse ja turvakaameratega.
- Osaletakse aktiivselt nii riiklikes kui ka rahvusvahelistes turvaalastes valdkondlikes ja sotsiaalsetes võrgustikes. (01.01.2012)

2.3 PLANEERIMINE JA MAAKASUTUS

Peatükk käsitleb järgmiseid valdkondi: planeerimine, maakasutus ja maavarad.

2.3.1 Planeerimine

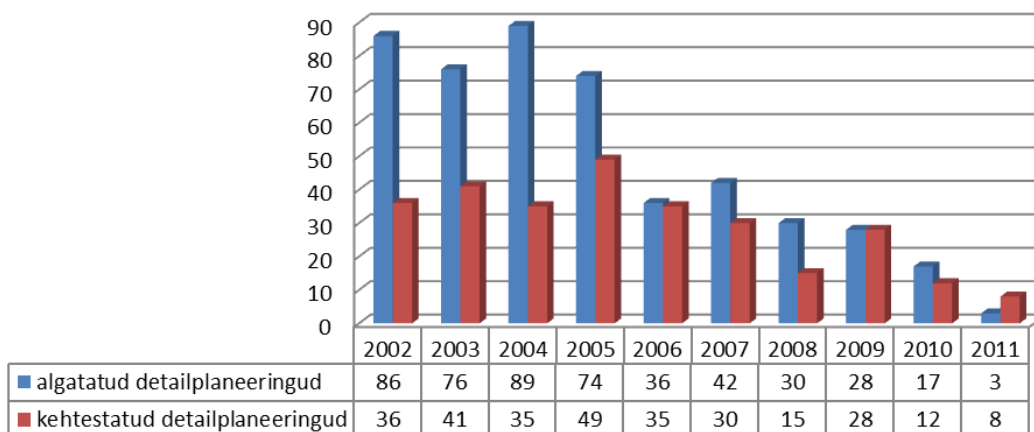
Viimase kümne aasta kiiremini arenenud uued piirkonnad Harku vallas on Alasniidu (Harkujärve-Tiskre kant) ja Pangapealse (Muraste mõisast Tabasalu poolsed alad). Samuti on kiirelt arenenud valla keskus Tabasalu - elamualadega Tiskre ja Rannamõisa suunas. Märkimisväärne on olnud ka kaubanduse-teeninduse areng Tabasalu keskuses (4 suuremat toidupoodi, ehitusmaterjalide kauplus ja palju väike- või keskmise suurusega ettevõtteid). Suur areng on toimunud elanikkonna lisandumise näol ka endistes suvilapiirkondades - ca 30-50% ulatuses on võetud suvilaid kasutusele püsiva elukohana, mistõttu on valda registreeritud elanike arv oluliselt kasvanud.

Tagasihoidlikum on areng olnud piirkondades, kus olmemugavused ja ka seltsielu ei ole piisavalt kättesaadavad (tihehoonestusaladest kaugemad alad nt. – Humala, Kütke jne). Perspektiivseid äri- ja tootmisalasid lisandub kindlasti Tabasalu lähiümbrusesse ja ka Paldiski mnt ümbrusesse Keila linna külje all Tutermaal ja Kumnas.

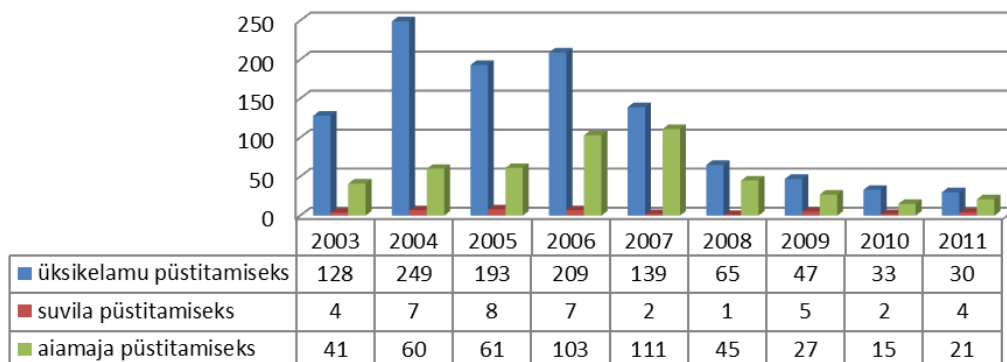
Olulisema mõjuga planeeringud on olnud Tabasalu ümbruse tootmis/äri piirkonnad, Tilgu sadama planeering, Sisekaitseakadeemia planeering ja Harkujärve-Tiskre arendused. Viimastega tekiks juurde ka koolimaja -lasteaedade kinnistuid. Kõigi planeeringute realiseerimisel võib valla elanike arv hinnanguliselt kahekordistuda ja tõusta kuni 25 000 elanikuni.

Algatatud ja kehtestatud detailplaneeringute arv on aastatega märkimisväärselt vähenenud ning trend on jätkuv. Uusehitistele ehituslubade väljastamise arv langes järsult aastatel 2006-2008. Kasutuslubade väljastamise arv uusehitistele oli aastatel 2003-2008 suhteliselt stabiilne ning tõusis aastatel 2009-2010. 2011. aastal kasutuslubade väljastamise arv uusehitistele langes järsult.

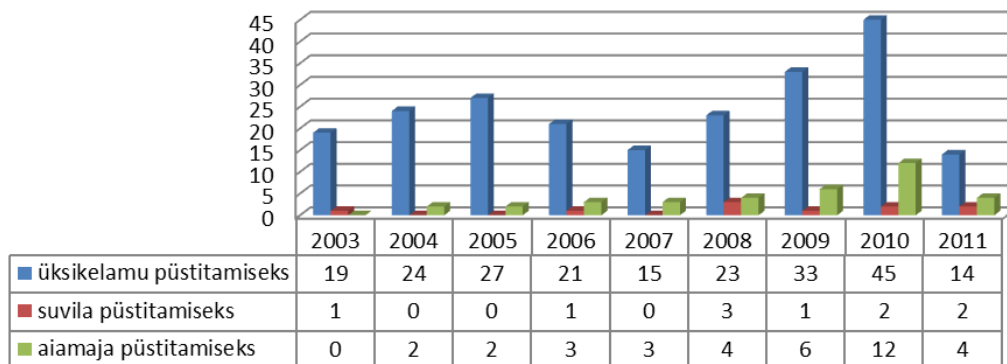
Algatatud ja kehtestatud detailplaneeringud 2002-2011

Väljastatud ehitusload uusehitustele 2003-2011

Väljastatud kasutusload uusehitistele 2003-2011

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Sotsiaalne ja tehniline infrastruktuur vastab piirkonna elanike vajadustele ja on seotud naaberomavalitsuste infrastruktuuriga. Vastavalt üldplaneeringule on säilitatud rohealad, rohekoridorid, puhkealad ja võimalikud looduskaitsealad. (01.01.2012; 01.01.2013)

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks lähtutakse valla planeerimisel tasakaalustatud ja tänapäevase elukeskkonna mudelist ning kantide eripärast. Planeerimisel lähtutakse põhimõttest – detailplaneeringud ei muuda üldplaneeringut vaid täpsustavad seda. Detailplaneeringute koostamisel arvestatakse ka potentsiaalsete ühistrasside kavandamisega ning määratakse servituudid.

Teede ja transpordikoridoride planeerimisel lähtutakse sujuva logistika põhimõtetest. Transpordiühendus on lähemaid tõmbekeskuseid siduv ning ettevõtlust toetav. Avalikult kasutatavaid teid rajatakse koostöös riigiga. (01.01.2013)

Elamupiirkondade planeerimisel eelistatakse valla olemasolevate asumite laiendamist. Miljööväärtuslikesse piirkondadesse ei planeerita tiheasustusalasid. Elamualasid planeeritakse vastavalt veeressursi olemasolule. Detailplaneeringuid algatatakse ja kehtestatakse kohtades, kus on tagatud valla arengukavas ettenähtud sotsiaalne ja tehniline infrastruktuur või arendaja on valmis seda ise tegema. (01.01.2013)

Olulisemad tegevused:

- Arendajad kaasatakse valla sotsiaalse infrastruktuuri väljaehitamisse Harku valla üldplaneeringu alusuuringus „Harku valla üldplaneeringu mõju valla eelarvele“ (FIE Tarmo Peterson 2007/2010) toodud suuruses (kui detailplaneeringu realiseerimisega kaasneb olukord, mis ei ole olulises osas vastavuses valla arengukavaga ja/või mis seab ohtu valla poolt sotsiaalse infrastruktuuri mitteolemasolu või seisukorra tõttu valla ülesannete täitmise või ei arvesta sotsiaalse arengu pikaajaliste suundumuste ja vajadustega)
- Koondatakse ning korrastatakse informatsioon looduskaitsealadest ja muudest seadustest tulenevatest piirangutest kogu valla territooriumil.
- Korrastatakse detailplaneeringute ja ehitiste hoonete ja rajatiste infosüsteem.
- Tehakse tõmbekeskuse põhimõtetest ning inimeste liikumisest lähtuvad piiride korrigeerimise ettepanekud naaberomavalitsustele.
- Ammendatud karjäärialad planeeritakse puhkealadeks.
- Rajatakse juurde lautrikohti.
- Planeeritakse ning projekteeritakse kantide keskused.
- Korraldatakse Tabasalu tennisehalli ala käikuandmine.
- Rajatakse Tabasallu staadion.
- Koostatakse Tabasalu jäähalli ala detailplaneering.
- Koostatakse valla teede teemaplaneering.

(01.01.2012)

2.3.2 Maakasutus ja maavarad

Harku valla pindala on 159 km².

Harku valla maakasutusest on ca 14% haritav maa, 19% rohumaa, 35% mets, 6% õuema (1,56% ehitised), 25% muu maa (teed, karjäärid, rabad jne) ja 1 % vesi (siseveekogud).

Maakatastris on registreeritud 12027 katastriüksust pindalaga 13132,98 ha, mis moodustab 83 % maafondist, 17% on reformimata riigimaa.

Eraomandis on 61 %, riigimaad 38 %, munitsipaalmaad 1,4 % katastrisse kantud maast. (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Valla territooriumi maakasutus on läbimõeldud ja lähtub pikaajalisest perspektiivist. Riigi strateegiliste varude piirkonda on rajatud rohepiirkonnad ja puhkealad. (01.01.2012)

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks on valla territooriumil asuvatele maadele määratud kindel omanik. Omavalitsus munitsipaliseerib need maad, mida on omavalitsustel oma funktsioonide tagamiseks vaja. Maa sihtotstarbe muutmise menetlemisel järgitakse üldplaneeringut ja detailplaneeringuid. Kandikeskustes on piisavalt maad avalike teenuste osutamiseks. Vald omab aktuaalset teavet oma territooriumil asuvatest ja kättesaadavatest maavaradest. Harku valla territooriumil ei soodustata kaevandamistegevust ning kaevandamispiirkondadesse eelistatakse rajada rohe- ja looduskaitsealad. (01.01.2012; 01.01.2013)

Olulisemad tegevused:

- Kaardistatakse ettevõtluspiirkonnad ning kajastatakse need üldplaneeringus.
- Kaardistatakse reformimata maad ning riigile tehakse vallale vajalike maade osas munitsipaliseerimistaotlus. (01.01.2013)
- Kaardistatakse vajalike sotsiaalmaade asukohad.
- Koostatakse teemaplaneering Harku karjääri kaevandatud aladele.
- Ei soosita uute turbatootmiskohtade avamist.
- Avaliku juurdepääsu planeerimine veekogude kallasradadele. (01.01.2013)

(01.01.2012; 01.01.2013)

2.4 INFRASTRUKTUUR JA KESKKONNAKAITSE

Peatükk käsitleb järgmiseid valdkondi: vesi, kanalisatsioon, sadevesi, energia, teed, tänavad, transpordikorraldus, ühistransport, keskkonnakaitse, heakord ja jäätmekäitlus.

2.4.1 Vesi, kanalisatsioon, sadevesi

Harku vald on jaotatud kolmeks vee-ettevõtja piirkonnaks. Harku aleviku ja Harku valla idaosa vee-ettevõtja piirkonnas on vee-ettevõtjaks Harku vallavolikogu poolt määranud AS Tallinna Vesi. OÜ Strantum tegutseb vee-ettevõtjana Harku valla põhja-, lõuna- ja lääneosa vee-ettevõtja piirkonnas.

I. Harku aleviku vee-ettevõtja piirkonna kõik ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni trassid on vastava halduslepinguga üleantud opereerimiseks AS-le Tallinna Vesi. Ühtse süsteemiga on liitmata nn pargitagune elupiirkond (Heina, Õle, Paju, Kalju tänavate piirkond), mis nõuab olulisi investeeringuid. Elupiirkonna trassid on tehniliselt halvas seisus ja esineb häireid pole ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse osutamisel. On asutud planeerima asula ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni trasside remontöid.

II. Harkujärve vee-ettevõtja piirkonnas on osa Harku vallale kuuluvaid rajatisi AS-le Tallinna Vesi opereerimiseks üleandmata, kuna on lahendamata trasside kasutusõigused ja puudub võimalus viia antud trassid tehniliselt seisukorda, mis võimaldaks üleandmise, AS-le Tallinna Vesi. Lahenduste otsimine jätkub.

Antud piirkonna suureks probleemiks on suur hulk mahajäätud elupiirkondade arendusi, kus arendaja pole ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni trasside ehitust lõpetanud või on trassid kasutusloata ja vallale üleandmata ning ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse osutamine piirkonnas sisuliselt ei toimi. Piirkonnas on lahendamata sadevee rajatiste süsteemne hooldamine kuna süsteemid on vallale üleandmata arendajate poolt.

III. Harku valla põhja-, lõuna- ja lääneosa vee-ettevõtja piirkonnas OÜ Strantum jätkas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuste osutamist Tabasalu alevikus, Murastes, Väänas, Kasevälja elurajoonis Suurupis, Türisalus, Vääna-Jõesuus ja Kumna külas. Klientide arv seisuga 31.12.2011 oli 1023, neist eramuid 881, korterelamuid 73 (1358 korterit) ning juriidilisi isikuid 69.

Osutatud teenus jagunes – eraisikud 82% ning juriidilised isikud 18%

Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rajatised kogu Harku valla põhja-, lõuna- ja lääneosa vee-ettevõtja piirkonnas vajavad uuendamist ja põhjaliku remonti, mis tagaks nende vastavuse Euroopa Liidu asulavee direktiividele.

Piirkonna probleemiks on hulk mahajäätud elupiirkondade arendusi, kus arendaja pole ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni trasside ehitust lõpetanud või on trassid kasutusloata ja vallale üleandmata.

Tagamaks piirkonnas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuste arengu on asutud teostama:

1. Kõrgemäe tee ja Tilgu tee ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajamist:

2011. aastal rajati SA KIK kaasfinantseerimisel ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni torustikud Rannamõisa külas asuvale Kõrgemäe, Tilgu ja Allika teedele. Projekti raames rajati 2,2km veevarustuse ja kanalisatsioonitorustikku, üks reovee ülepumpla, üks survetõstepumpla ning liitumispunktid 50 kinnistule. Rajatud torustik on eelvooluks Rannamõisa küla lääneosale ning Ilmandu küla põhjaosale.

2. Meriküla reoveepuhasti rekonstrueerimist:

Septembris 2011 esitati abitaotlus Läänemere tegevuskava sihtfondi (Baltic Sea Actionplan Fund ehk BSAP) Meriküla reoveepuhasti rekonstrueerimisprojekti ja ehitust ettevalmistavate tegevuste finantseerimiseks. Novembris 2011 saadi taotlusele positiivne vastus ning sõlmiti leping BSAP fondihalduri Põhjamaade Investeerimispangaga (NordicInvestment Bank). Reoveepuhasti projekt valmib plaanide kohaselt 2012. aasta lõpuks. Projekti alusel on planeeritud rahastustaotluse esitamine SA-le KIK. Projekti realiseerimine loob eeldused Muraste küla põhjaosa ÜVK projekti käivitamiseks, mis omakorda tagaks piirkonnale ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamise.

3. Türisalu küla Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt:

2012. aastal jätkub Türisalu veemajandusprojekti elluviimine koostöös AS-ga Lahevesi ning projekti kaasfinantseerijaga SA KIK. Projekt on planeeritud ellu viia 2012-2013 aastatel.

4. Rannamõisa keskasula veemajandusprojekt:

Augustis 2011 esitas OÜ Strantum SA-le KIK Rannamõisa keskasula veemajandusprojekti finantseerimistaotluse. Tegemist on endiste aiandusühistute piirkonnaga, millel puudub nõuetekohane ühisveevärk ja kanalisatsioon. Projekti raames on planeeritud rajada 1,9 km veevarustuse ja kanalisatsioonitorustikku, millega tagatakse liitumisvõimalus 65-le kinnistule.

Paraku esines esitatud taotluses puuduseid, mille kõrvaldamine SA KIK poolt antud tähtaja jooksul ei olnud võimalik ning seetõttu lükati taotlus tagasi. Uus taotlus esitatakse märtsis 2012. Positiivse rahastus otsuse korral viiakse projekt ellu 2013. aasta lõpuks.

5. Vääna-Jõesuu ja Suurupi Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt.

2011. aastal jätkati Vääna-Jõesuu ja Suurupi külade ÜF veemajandusprojekti elluviimist. Viidi läbi Suurupi ja Vääna-Jõesuu torustike ning Suurupi reoveepuhasti projekteerimishanked, mille tulemusena sõlmiti kolm projekteerimislepingut AS –ga Infragate Eesti. Samuti viidi läbi ühe veepumpla ja kolme puurkaev-pumpla projekteerimis-ehitushange, millega seotud leping on planeeritud sõlmida 2012 aasta esimesel poolaastal. Sõlmiti omanikujärelevalve ja FIDIC inseneri teenuste leping OÜ-ga

Watercom. Kogu veemajandusprojekti eelarveks on 24 milj. eurot. ning ehitustöödega on planeeritud alustada 2012. teisel poolaastal. Projekti lõpptähtajaks on 2014. aasta lõpp, mis kindlustaks kuni 3500 kinnistu liitumise ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga piirkonnas.

6. Vääna asula veeprojekti käigus on plaanitud aastatel 2012 –2017 uuendada kogu küla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajatised. 2012. aastal korraldatakse piirkonna veehaarde projekteerimine.
(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Igale tiheasustusosal ja tiheasustusala vahetus läheduses asuvas hajaasumis elavale leibkonnale on tagatud kvaliteedinõuetele vastav ühisvee ja –kanalisatsiooni teenus.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks keskendutakse ühisveevärgist kasutatava joogivee ja reovee puhastamise kvaliteedinäitajate nõuetega vastavusse viimisele. Olemasolevates elumupiirkondades arendatakse ja renoveeritakse ÜVK võrke. Uutes arenduspiirkondades antakse ühisvee ja -kanalisatsiooni rajamise ainuõigus piirkonna vee-ettevõtjale ning rajamist finantseeritakse arendajate poolt tasutavatest liitumistasudest. Teostakse kontrolli olemasolevate reovee kogumismahutite üle põhja- ja pinnavee reostuse ärahoidmiseks. Tagatakse sadevee süsteemide väljaehitamine ja korrashoid.

(01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Kehtestatakse üldplaneeringule vastav uuendatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava.
- Jätkatakse trasside ehitust vastavalt ÜVK arengukavale.
- Viiakse lõpule Vääna-Jõesuu, Suurupi ja Viti ning Türisalu Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojektid.
- Töötatakse välja kava ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise kasulikkuse teavitamisest ning liitumise finantsiliseks kergendamiseks valla elanikele.
- Koostatakse sadevee arengukava ja sadevee süsteemide korrastamise kava.
- Koostatakse eksperthinnang piirkondlike põhjaveevarude ümberjaotamise kohta.

(01.01.2012)

2.4.2 Energia ja side

Harku vallas on tsentraalne kaugküte kasutusel Tabasalu ja Harku alevikus ning Harkujärve ja Türisalu külas. Kuna senised kaugküttesüsteemid Harku alevikus, Harkujärve ja Türisalu külas on rajatud ca 40 aastat tagasi, on need paljuski amortiseerunud ning soojakaod suured. Tänapäevaks on Tabasalu aleviku kaugküttevõrgust kaks kolmandiku rekonstrueeritud. Torustiku rekonstrueerimistööd jätkuvad. Edaspidi on vajalik uuendada Harku ja Murru vangla katlamaja seadmeid ja Harku aleviku, Harkujärve ja Türisalu küla asula torustik.

Aktiivselt tuleb tegeleda soojatariijate informeerimisega energiasäästu võimalustest. Seni läbi viidud uuringud on näidanud, et soojustatud korruselamutes on soojustamise tulemusel soojatarve vähenenud kuni 50%. Seetõttu on otstarbekas panustada energiasäästualasesse teavitustöösse ja uuringutesse.

Gaasiga varustavad Harku valda Eesti Gaas ja AS Gaasienergia. Sidevarustust AS Elion Ettevõtte ja Harkujärvel ning Tiskre külas T-Telefon.

Elektrivarustuse töökindluse parandamiseks on OÜ Jaotusvõrk teinud suuri investeeringuid madal- ja keskpinge paljasjuhtmete asendamiseks maakaablitega ning amortiseerunud alajaamade asendamisel uute kaasaegsete alajaamadega ja see jätkub ka järgnevatel aastatel.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Valda arendatakse energiasäästlikult.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks vähendatakse soojakadusid ja tehakse pidevat teavitustööd säästlike energiakasutusviiside osas elanikele, vallaasutustele ja ettevõtetele. Trasside rajamisel kasutatakse "üheaegse kaevamise" põhimõtet (vesi, kanal, elekter, madalpinge, gaas). Uute arenduste puhul asulatesse lubatakse vaid maakaabelliine.

Olulisemad tegevused:

- Koostatakse energiasäästukava.
- Tabasallu rajatakse koostootmisjaam.
- Koostatakse tegevuskava Harku katlamaja töö järjepidevuse hoidmiseks (juhuks, kui Harku vangla kolib ära).
- Tehakse teavitustööd elektrienergia säästlikust tarbimisest.
- Tehakse tööd interneti ühenduskiiruste suurendamiseks elamupiirkondades.

(01.01.2012)

2.4.3 Teed, tänavad ja valgustus

Riigimaanteed

Valla tähtsaimateks transpordiühendusteks on riigi põhimaantee Tallinn-Paldiski, mille remont ja ehitus Harku valla territooriumil on maanteeameti teehoiukava järgi 2013. aastal. Ühtegi tugimaanteed Harku valda ei jää, kuid on mitu kõrvalmaanteed. Üheks olulisemaks kõrvalmaanteeks on Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna, kuhu on plaanitud 2012. aastal välja ehitada ülekäigurajad Tabasalust kuni Murasteni ja fooridega reguleeritud Ranna tee ristmik ning Tiskresse ringtee. Harku-Rannamõisa rekonstrueerimine ja ehitus on plaanis 2013. aastal. Vald on veel teinud ettepanekud maanteeametile Kumna-Vääna, Suurupi tee, Kiia-Vääna-Viti, Vääna-Keila Joa ja Liikva Rannamõisa maanteed rekonstrueerimiseks ning jalgrattateede välja ehitamiseks.

Harku valda läbivad järgmised riigimaanteed:

Tee nimi	Tee number
Valingu-Jõgisoo	11117
Järvekalda tee	11182
Kumna tee	11188
Harku-Rannamõisa	11191
Kumna-Vääna	11193
Viti metsavahi tee	11389
Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna	11390
Suurupi tee	11392
Laagri-Harku	11401
Kiia - Vääna-Viti	11410
Vääna-Keila Joa	11411
Liikva-Rannamõisa	11412
Tilgu tee	11414

Kohalikud teed

Harku vallale kuuluvaid teid on 153 km, millest 80% on mustkattega teed ja 20% kruusakattega teed. Valla teede üldmahust on 40% heas ja 60% hetkel veel rahuldavas seisukorras. Lisaks vallale kuulvatele teedele hooldatakse lisaks ka 147 km era-ja reformimata riigiteid. Lähiaastail on vajalik teha kapitaalremondi või ümberehituste näol suuri investeeringuid kohalike teede sõidetavuse tagamiseks.

Teehoiu korraldamise aluseks kohalikel teedel on Harku valla tegevuskava.

Kergliiklusteed

Harku valla kergliiklusteede võrgustiku kogupikkus on hetkel ca 24 km.

Ehitatud kergliiklusteed:

- Klooga maantee äärde alates Tiskre ojast kuni Suurupi teeni (13,1 km);
- Ranna tee äärde alates Klooga maanteest kuni Kooli tänavani (0,5 km);
- Nooruse tänav äärde alates Klooga maanteest kuni Kooli tänavani (0,36 km);
- Kooli tänav äärde alates Ranna teest kuni Vahtra teeni (0,72 km);
- Vahtra tänav äärde alates Harku-Rannamõisa teest kuni Staadioni tänavani (0,47 km);
- Sarapuu tänav äärde alates Ranna teest kuni Orava tänavani (0,7 km);
- Kase tänav Promenaad alates Teenuste tänavast kuni Kooli tänavani (0,35 km);
- Kiriku tee äärde alates Sütemetsa teest kuni Järvekalda teeni (1,33 km);
- Järvekalda tee äärde alates Ventri teest kuni Paldiski maanteeni (1 km);
- Pikk tänav äärde alates Instituudi teest kuni Klubi tänavani (0,24 km);
- Instituudi tee äärde alates Paldiski maanteest kuni Uue tänavani (0,77 km);
- Nurmiku tee äärde Uuelt tänavalt kuni Nurme teeni (0,43 km);
- Pangapealse tee äärde alates Klooga maanteest kuni Kivi teeni (0,76 km);
- Kolmiku täna äärde alates Klooga maanteest kuni Kivimaa teeni (0,35 km);
- Kallaku tee äärde alates Klooga maanteest kuni Liivakivi teeni (0,88 km);
- Muraste tee äärde alates Klooga maanteest kuni Rehe teeni (0,39 km);
- Sütemetsa tee äärde Kiriku teest kuni Kalda tänavani (0,99 km);
- Oja tee äärde Sütemetsa teest kuni Tammi teeni (0,6 km).

Kavandatavad kergliiklusteede võrgustike kogupikkus on ligikaudu 27 km.

Kavandatavad kergliiklusteed:

- Klooga maantee äärde alates Suurupi teest kuni Luige teeni (4,8 km)
 - Kergliiklustee väljaehitamine Suurupi teest kuni Metsavahi teeni Vääna-Jõesuu külas
 - Kergliiklustee väljaehitamine Metsavahi teest kuni küla keskuseni
- Kalda tänav äärde alates Metsa tänavast kuni Sütemetsa teeni (2,31 km)
 - Kalda ja Käo tänavate projekteerimine ja väljaehitamine koos kergliiklusteega
 - Kergliiklustee ehitamine Sütemetsa teest kuni Käo teeni
- Tallinn-Paldiski maantee äärde alates Tutermaast kuni Keilani (3,67 km)
- Luige tee äärde alates Klooga maanteest kuni Liivaluite teeni (0,67 km)
- Harku-Rannamõisa tee äärde alates Ranna teest kuni Kloogaranna maanteeni (3,67 km)
- Instituudi tee äärde alates Nurme teest kuni Saue valla piirini (1,47 km)
- Tallinn-Paldiski maantee äärde alates Instituudi teest kuni Tähetorni teeni (0,81 km)
- Sõrve tee äärde alates Klooga maanteest kuni Tuule teeni (1,81 km)
 - Sõrve tee kergliiklustee projekteerimine Klooga maanteest kuni Tuule teeni
 - Sõrve tee kergliiklustee väljaehitamine Klooga maanteest kuni Merihobu teeni
 - Sõrve tee kergliiklustee väljaehitamine Merihobu teest kuni Tuule teeni
- Nõmme tee ja Tallinn-Tabasalu kergliiklustee vaheline ühendustee
- Nõmme tee ja Kalda tänav vaheline kergliiklustee

- Hobuseraua tee äärde alates Printsu teest kuni Kiriku teeni (1,45 km)

Üks olulisemaid kergliiklusteid Harku vallas on Klooga maantee ääres olev Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna kergliiklustee, mis on väga oluline liiklusohutuse seisukohast. Kavandatavatest kergliiklusteedest on olulise tähtsusega Kalda tänava äärde planeeritav tee, mis on ühenduseks Tabasalu ja Harkujärve vahel. Samuti on Tallinn-Paldiski maantee äärde ehitatavad kergliiklusteed, mis on oluliseks ühenduseks Harku valla ja Keila linna vahel.

Liikluskorraldus

Seoses uute teenimede määramisega on paigaldatud uute teede nimesildid Türisalu külas (aiandusühistute piirkonnas), Muraste külas (aiandusühistute piirkonnas), Rannamõisa külas, Viti külas (aiandusühistute piirkonnas), Suurupi külas (aiandusühistute piirkonnas) ja Harkujärve külas. Teenimesildid on paigaldamata Vääna-Jõesuus aiandusühistute piirkonnas, mis paigaldatakse 2012. aasta jooksul.

Tänavavalgustus

Tänavavalgustusliinide kogupikkus on 65,66 km, valgusteid on kokku 2418.

Paljasjuhtmeid - 4,54 km 6,9 %

Keerdkaabelliine - 21,46 km 32,7 %

Maakaabelliine - 39,65 km 60,4 %

Küla	Liinide kogupikkus	Paigaldatud valgusteid
Tabasalu alevik	15,05 km	828
Ilmandu küla	1,89 km	49
Muraste küla	13,78 km	395
Suurupi küla	4,65 km	155
Sõrve küla	4,66 km	155
Tiskre küla	2,85 km	95
Vääna küla	2,64 km	88.
Kumna küla	2,1 km	70
Tutermaa küla	1,15 km	24
Harkujärve küla	4,56 km	152
Vahi küla	1,04 km	28
Laabi küla	0,21 km	7

Liikva küla	0,69 km	23
Rannamõisa küla	3, 82 km	127
Harku alevik	4,62 km	156
Türisalu küla	1,98 km	66

Valgustatud kergliiklusteid on vallas 24,0 km.

2012. aastal pikeneb energiasäästu põhimõtetel ehitatud tänavavalgustusvõrk 3,4 km võrra. Kasutatud on ka väikese valgusviljakusega võimsaid valgusallikaid. Uued tänavavalgustusliinid, mille ehitus algas teede rekonstrueerimisega 2008. aastal, on ehitatud energiasäästupõhimõtetel. Aastate jooksul on tänavavalgustusliinide energiakulu vähendamiseks vahetatud vanad valgustid uute vastu, kasutatakse suurema valgusviljakusega ja väiksema võimsusega valgusallikaid. Tänavavalgustusvõrgu energiasäästu tagamiseks tuleb jätkuvalt investeerida vanade liinide rekonstrueerimisse vastavalt energiasäästu kavale.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Vallas on teedevõrgustik ja liiklussõlmed, mis tagavad elanike sujuva ühenduse tõmbekeskustega.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks ühendatakse kandid omavahel teedega, mis võimaldavad kergliiklust (sh kergliiklusteed ja teedelaiendused kergliikluseks). Omanikke teavitatakse teeseisundi nõuetest ning nõutakse teede hooldamist, avalike teede osas sõlmitakse hoolduslepinguid. Valla liikluskorraldusel peetakse silmas, et see tagab sujuva logistika, mis on suunatud elanike vajadusele ja toetab ettevõtlust. Vald eelistab kruusateede katmist tolmuva kattega. Kõik valla teed on seotud kindla omanikuga ja vallas on omanikega korrashoiu- ja kasutuslepingud. (01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Korrastatakse valla territooriumil asuvate teede omand.
- Planeeritakse perspektiivsed trassid ja transpordikoridorid.
- Harku vallale on oluline, et riik planeeriks Tabasalu lõunapoolse möödasõidu transpordikoridori. (01.01.2013)
- Harku vallale on oluline, et riik rekonstrueeriks Harku-Rannamõisa tee. (01.01.2013)
- Harku vallale on oluline, et riik ehitaks välja Tammi tee Harku-Rannamõisa teest Tähetorni ristmikuni. (01.01.2013)
- Harku vallale on oluline Tabasalu-Juuliku tee väljaehitamine koostöös Maanteeametiga. (01.01.2013)
- Harku vallale on oluline, et rekonstrueeritaks Haabersti ringristmik. (01.01.2014)

- Ehitatakse välja külateed.
- Valgustatakse külakeskused ja liiklusriskipiirkonnad.
- Luuakse olukord, kus teehoiu eest vastutab piirkonnas üks litsentseeritud organisatsioon, kellel on õigus delegeerida teepuhastustegevusi.
- Valla teed ja tänavad sildistatakse ühtsete reeglite alusel.
- Leitakse lahendus avalike supluskohtade läheduses parkimiseks.
- Korraldatakse valgus- ja mürareostuse alast teavitustööd koostöös kodanikeühendustega. (01.01.2012)
- Piiratakse raskeveokite transiitliiklust läbi elamurajoonide tänavate. (01.01.2013)

2.4.4 Ühistransport

Ühistransporti korraldab valla piires Harjumaa Ühistranspordikeskus. Tallinna-suunaline ühistransport liigub mööda Tallinn- Rannamõisa- Klooga ja Tallinn- Keila maanteed, mis toimib hästi. Veo tihedus on optimaalne ja sõiduplaanidest kinnipidamine hea. Põhimureks on ühistranspordiühenduse puudulikkus valla keskuse Tabasalu ja Vääna ning Kumna külade vahel. Samuti on vajab edasi arendamist 2011. aastal käivitatud ühtne piletisüsteem Tallinna linnaga. Valla siseliinid on välja kasvanud endistest õpilasliinidest ja põhimarsruudid pole eelnenud aastatel oluliselt muutunud. Siseliinide osas on probleemiks väljumiste sõltuvus kooli algus- ja lõpuaegadest ning osade liinide liigne pikkus ja täituvus. On tekkinud vajadus ülal-nimetud liinide tükeldamise järele, mis võimaldaks lisada sõiduplaani uued elupiirkonnad, Kallaku teel, Ilmandu külas ja Vahi külas.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Ühistranspordiliiklusega on tagatud ühendused tõmbekeskustega valla sees ja väljaspool.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks tehakse tihedat koostööd Harjumaa Ühistranspordikeskusega ning osaletakse selle juhtimises. Bussiliinid on korraldatud nii, et need tagavad elanikele ühendused tõmbekeskustega.

(01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Täiustatakse Tallinna ja kandikeskuste vahelist ühistranspordiühendust
- Osaletakse aktiivselt Tallinna ja Harjumaa ühtse piletisüsteemi juurutamisel ja liinivõrgu planeerimisel.
- Planeeritakse ühistranspordi terminali asukoht ning „Pargi ja reisi“ süsteem.
- Avatakse vallasisesed ühistranspordiliinid, mis ühendavad Harkut ja Harkujärvet vallakeskusega.

- Säilitatakse Tallinna poolt tulev potentsiaalne elektritranspordi koridor.
(01.01.2012)

2.4.5 Keskkonnakaitse, heakord ja jäätmekäitlus

Harku vallas asuvad järgmised kaitstavad loodusobjektid:

- **Kaitsealad:** Muraste looduskaitseala, Suurupi looduskaitseala, Naage maastikukaitseala, Rannamõisa maastikukaitseala, Türisalu maastikukaitseala ja Vääna maastikukaitseala.
- **Natura 2000 alad:** Pakri hoiuala, Vääna hoiuala, Muraste loodusala, Naage loodusala, Ninamaa loodusala, Rannamõisa loodusala, Türisalu loodusala ja Vääna jõgi.
- **Kaitsealused pargid:** Harku mõisa park, Kumna mõisa park, Muraste mõisa park, Viti mõisa park.
- **Püsielupaigad:** Sõrve merikotka püsielupaik, Vatsal merikotka püsielupaik, Sõrvemetsa käpaliste püsielupaik, Tugamanni kanakulli püsielupaik, Vatsla kanakulli püsielupaik, Vääna kanakulli püsielupaik, Vääna-Jõesuu lehtkobartoriku püsielupaik, Vääna-Viti nahkhiirte püsielupaik.
- **Muud kaitsealused objektid:** Pilladu tamm, Rabakivi tamm, Valingu tammik, Taru hiidrahn ja Taari hiidrahn, Tilgu koopad ja kivikülv.

Harku vallale kuuluvate haljasalade hooldust teostatakse Tabasalus, Harkus, Harkujärvel, Kumnas ja Väänas. Samuti hooldatakse Türisalu pank ja Muraste vaateplatvormi ning suveperioodil Vääna-Jõesuu, Suurupi, Tilgu ja Tabasalu randa.

Harku vallas toimub korraldatud jäätmevedu alates 01.04.2006. Teine korraldatud jäätmeveo periood on 01.06.2011 kuni 31.05.2014, mil jäätmeveo ainuõigust omab AS Veolia Keskkonnateenused. Korraldatud jäätmevedu rakendatakse segaolmejäätmetele, paberile ja kartongile, kompostitavatele biolagunevatele jäätmetele ja suurjäätmetele.

Harku valla jäätmejaam asub Tabasalus Kooli tn 5a ja avati 15. august 2008. Jäätmejaam on avatud neljapäeviti ja reedeti kell 14-19 ning laupäeviti ja pühapäeviti kell 10-15, kokku 20 tundi nädalas. Jäätmejaamas korraldab jäätmete vastuvõttu ja äravedu ajavahemikul 15.08.2011 kuni 14.08.2013 AS Kesto. Jäätmejaamas võetakse eraisikutelt tasuta vastu: sõiduauto vanarehve (kuni 8 tükki), kompleksseid elektroonikaromusid, jääkõlisid ja õlifiltreid, õliseid pühkmematerjale, värvi-, liimi-, laki- ja lahustijäätmeid, elavhõbelampe, vanu ravimeid, kemikaale ja pestitsiidide jäätmeid, elavhõbekraadiklaase, patareisid ja akusid, vanapaberit ja pappi, segapakendeid, plastijäätmeid, vahtplasti, lehtklaasi, vanametalli, töötlemata puitu, sorteeritud ehitus- ja lammutusjäätmeid, kasutuskõlbuliku mööblit ja aia- ja pargijäätmeid (kuni 0,4 m³). Tasu eest võetakse vastu: suurjäätmeid, sorteerimata ehitusjäätmeid, aia- ja pargijäätmeid ja eterniiti.

2012. aastal võeti vastu Harku valla jäätmekava 2012-2016.

Maavaradest leidub Harku vallas lubjakivi ja turvast. Hetkel toimub turba tootmine Väana turbatootmisalal, kus AS-ile Farve on väljastud maavara kaevandamise luba HRAM-32 kehtivusajaga kuni 28.06.2019. Turbamaardlad asuvad veel Muraste külas, kus on kohaliku tähtsusega Muraste aktiivne tarbevaru ja Harku alevikus, kus Harku metsas asub kohaliku tähtsusega Harku aktiivne reservvaru.

Harku lubjakivimaardla on Harku valla territooriumil suuremas osas ammendunud ja alles olevale varule ei ole kaevandamisluba väljastatud. Ammendatud Harku lubjakivimaardla on rekultiveerimata ja seega on tegemist praktiliselt sihtotstarbeta, looduslikult rikutud maaalaga. Lubjakivi maardlaid asub veel Laabi külas, Rannamõisa külas, Liikva külas, Muraste ja Ilmandu külas. Rannamõisa külas asuva maardla uurimiseks on taotletud maavara uuringulubasid, mida Harku Vallavolikogu ei ole kooskõlastanud.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Valla arengul on lähtutud säästva arengu põhimõttest, looduskeskkonda ja loodusvarasid on kasutatud säästlikult ning looduslik mitmekesisus on säilinud. Valla territooriumil asuvad kaitsealused objektid ja kaitsealad on jätkuvalt kaitse all ning heas seisukorras. Valla avalikud territooriumid on heakorrastatud ning jäätmekäitlus on keskkonnasõbralik ja kaasaja nõuetele vastav. (01.01.2012)

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks lähtutakse planeerimisel säästva arengu põhimõtetest ning valla üldplaneeringu keskkonnamõjude strateegilisest hindamisest. Viiakse läbi teavitustööd keskkonnasõbralikust jäätmekäitlusest. Valla elanikele on tagatud liigiti kogutud jäätmete vastuvõtt. Vald teeb heakorrastuse ja jäätmekäitluse alal tihedat koostööd kodanikeühenduste ning teiste omavalitsustega.

(01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Taotletakse riigilt Sõrve looduskaitseala loomist.
- Korraldatakse jäätmekäitluseeskirja täitmise kontroll koostöös kodanikeühendustega.
- Osaletakse maakonna jäätmehoolduskeskuse loomisel ja arendamisel. (01.01.2013)
- Tehakse jäätmekäitlusalast teavitustööd ning informeeritakse elanike jäätmete äraandmise võimalustest.
- Korraldatakse ohtlike jäätmete käitlemist.
- Korraldatakse elektroonikajäätmete kogumine.
- Likvideeritakse omavalilised prügimäed.
- Korraldatakse prügimajanduse teabepäevi.
- Nõutakse maaomanikelt neile kuuluvate alade korrastamist ning töötatakse välja süsteem kogukondade informeerimiseks heakorra seire tulemustest.

- Heakorra tagamisel tehakse koostööd kodanikeühendustega. (01.01.2013)
- Toetatakse heakorrakuu läbiviimist.
- Hoitakse korras pargid ja haljasalad.
- Hoitakse korras kergliiklusteede ja maantee vaheline ala.
- Rekonstrueeritakse Väana mõisapark.
- Mittetulundusühingu eestvedamisel korrastatakse ning taastatakse Muraste mõisa park erinevate investeeringu-projektide kaudu. (01.01.2013)
- Korraldatakse kandikeskuste haljastuse pidev hooldus.
- Viiakse ellu keskkonnahoiualane õppeprogramm valla haridusasutustes.
- Teavitatakse valla elanikke keskkonnahoiu projektidest ja –võimalustest.
- Tehakse teavitustööd loodussõbralikkusest ja säästvatest eluviisidest.
- Osaletakse keskkonnakaitse alastes projektides.
- Koostöös kodanikeühendustega korrastatakse valla avalikud ujumiskohad ning miljööväärtuslikud avalikud rannaalad. (01.01.2012)

2.4.6 Elamu- ja kommunaalmajandus

Strateegiline eesmärk:

Vallal on kantides elanike teenindamiseks vajalikud ruumid.

Strateegia:

Vallal on oma munitsipaalelamufond.

Olulisemad tegevused:

- Koostatakse munitsipaalelamumajanduskava.
- Soetatakse vajalikud sotsiaalsed elamispinnad.
- Väana-Jõesuu rannahoone ehitus.

(01.01.2012)

2.5 ETTEVÕTLIKKUS JA KOOSTÖÖ

Peatükk käsitleb järgmiseid valdkondi: turism, ettevõtlus, külaliikumine ja kodanikuühiskonna arendamine, koostöö omavalitsustega Eestis ja välismaal.

2.5.1 Turism

Strateegiline eesmärk:

Säästva arengu põhimõtetest lähtuv turismi- ja puhkemajandus annab olulise panuse valla majandusstruktuuri tugevdamisse. (01.01.2012)

Strateegia:

Vallale luuakse omanäoline imago, mis paelub turiste nii Eesti teistest piirkondadest kui ka välisriikidest. (01.01.2012)

Olulisemad tegevused:

- Vääna-Jõesuu rannaala väljaarendamine turismi ja puhke piirkonnaks koos vajaliku infrastruktuuri ehitamisega
- Valla turismiarendukava uuendamine
- Tilgu sadama ala arendustegevus
- Ranna Speedway taasrajamine
- Suurupi tuletornide avamine turistidele
- Matkaautode parkla rajamine koostöös RMKga
- Peeter Suure merekindluse ajaloo jäädvustamisega seotud tegevus
- Vald toetab uuenduslikke algatusi keskkonnasõbraliku loodus- ja kultuuriturismi väljaarendamisel.

(01.01.2012; 01.01.2013;01.01.2014)

2.5.2 Ettevõtlus

Valla peamised tööandjad on kaubandus- ja tööstusettevõtted. Tegeldakse puidu- ja metallitööde, ehitus- ja remonditööde, kinnisvarahalduse, veonduse, aiakujunduse, toitlustamise ja muude teenindusaladega. Laabi külas asunud endisesse lindlasse on rajatud alkoholitööstus (Altia Eesti AS). Harkujärvel tegutseb istikukasvatus AS Plantex (Juhani Puukool), aiandusettevõtte (Nurmiko) on ka Väänas.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Harku vallas on soodsad ettevõttingimused.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi täitmiseks vahetavad omavalitsus ja ettevõtjad regulaarselt infot, ettevõtjaid kaasatakse otsustusprotsessidesse ning neid teavitatakse elanike teenustevajadustest. Osaletakse investoritele suunatud teavitusprogrammides. Eelistatud ettevõtlusalad määratletakse valla üldplaneeringus.

Olulisemad tegevused:

- Teenuste ja kaupade sisseostmisel eelistatakse võrdsete pakkumiste korral kohalikke ettevõtjaid.
- Kooliõpilastele ja töötutele korraldatakse koostöös kohalike ettevõtjatega valla ettevõtlust tutvustavaid tegevusi (nt: töövarjupäev, õpilasmalev, vabad töökohad suvevaheajal).
- Ettevõtjatele antakse võimalus tutvustada kohalikke tooteid ja teenuseid valla üritustel. (01.01.2012)
- Kogutakse perioodilist infot ettevõtjate probleemidest ja ootustest omavalitsuse suhtes ja teavitatakse ettevõtjaid valla huvidest.
- Koostatakse informatsioonipakett põhjendustega, miks ettevõtja peaks Harku valda tulema.
- Soodustatakse rannakalanduse ja kutselise kalapüügi võimaluste püsijäämist vallas. (01.01.2012)

(01.01.2013)

2.5.3 Kodanikualgatus

Dialoog kogukonna ja vallavalitsuse vahel on väga oluline, sest ainult seotud osapooli kaasates ja neilt saadud sisendeid arvesse võttes on tõenäosus jõuda osapoolte vajadustele ja võimalustele vastava, tulemusliku kogukonna arendamiseni. See on tähtis, sest nagu iga üksik isik vajab oma tegevuste tulemuslikuks teostamiseks motivatsiooni, on see samuti ka kogukonnaga. Kogukonna üheks oluliseks motivaatoriks on kohaliku omavalitsuse poolne tunnustus. Harku Vallavalitsus ning Volikogu on tunnustanud järjepidevalt kaunite kodude rajajaid, gümnaasiumi lõpetajaid, parimaid õpilasi ja õpetajaid, tublisid sportlasi. Traditsiooniks on kujunenud vastsündinute vastuvõtt, mil iga uus ilmakodanik saab mälestuseks oma hõbelusika.

Harku valla külad on moodustanud aktiivselt küla- ja kandipõhiseid seltse. Aktiivseimad on:

- Adra Külaselts MTÜ
- Alasniidu Selts MTÜ
- Kasevälja Küla Selts MTÜ
- Kumna Küla Selts MTÜ

- Külade Edendamise Selts MTÜ
- Muraste Külaselts MTÜ
- Suurupi Selts MTÜ
- Tutermaa Külaselts MTÜ
- Türisalu Külaselts MTÜ
- Vääna Jõesuu Külaselts MTÜ
- Vääna Külakoda MTÜ

Mitmed külaseltsid on koostanud oma piirkonna arengukavad. Arengukavade täiendamiseks ning uute koostamiseks saavad seltsid aluseks võtta „Harku valla kandi- ja külapõhiste arengukavade koostamise soovitusel“.

22. novembril 2010 asutati Harku valla vabaühenduste ümarlaud, mis on kujunenud aktiivseks suhtlusvormiks külade ja vallavalitsuse vahel. Ümarlaud käib koos regulaarselt 1 kord kuus rotatsiooni korras erinevates külades. 2011. ja 2012. aastal oli ümarlaua eestvedajaks Muraste Külaselts.

Probleemiks on konstruktiivse dialoogi puudumine valla ja endiste/praeguste aiandusühistute esindajate vahel.

(01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Kodanikeühendused on aktiivselt kaasatud valla arendustegevusse. Kodanikualgatus on tunnustatud tegevus.

Strateegia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks informeeritakse ja koolitatakse regulaarselt kodanikeühendusi ja ühistuid aktuaalsetel teemadel. Kodanikeühendused ja ühistud kaasatakse otsustusprotsessi. Toetatakse ja tunnustatakse kodanikualgatusi ja kodanikuühendusi. Toetatakse kandikeskuste tööd avalike teenuste osutamisel. Osaletakse *Leader* programmis.

Kodanikeühenduste toetamise eesmärk on avaliku sektori ja kodanikuühenduste partnerlus saavutamaks kohaliku omavalitsuse strateegilisi eesmärke noorsootöö, kultuuri ja huvitegevuse korraldamisel. (01.01.2013)

Toetatakse olemasolevate külakeskuste tegevust Vääna ja Kumna-Tutermaa kandis. Uued külakeskused arendatakse välja Muraste-Suurupi ja Vääna-Jõesuu kandis koostöös kodanikeühendustega. Vastavalt vajadusele ja võimalustele toetatakse spordi- ja vabaaja veetmise rajatiste ning mänguväljakute ehitamist kõigis kandikeskustes. (01.01.2013)

Olulisemad tegevused:

- Tehakse koostööd kodanikuühendustega valla arenguks vajalike koostööprojektide läbiviimisel. (01.01.2011)
- Viiakse regulaarselt läbi kodanikeühenduste ja –ühistute ümarlaudu.

- Lisatakse kodanikeühenduste ja ühistute info valla kodulehele.
- Töötatakse välja kodanikeühenduste toetamise ja toetuste sihipärase kasutamise järelevalve kord.
- Koostatakse loetelu avalikest teenustest, mida võiksid osutada kodanikeühendused.
- Koostatakse kodanikeühenduste ja ühistute andmebaas.
- Tehakse teavitustööd kodanikeühenduste tegevustest vallasiseselt ja ka väljaspool valda.
- Kodanikeühendustele jagatakse tasuta nõu baasnõustamise võimalustest.
- Nelja Valla Koguga koostöös koolitatakse kodanikeühendusi vajalikel teemadel.

2.5.4 Valla juhtimine ja koostöö

Harku valla strateegiliseks juhtimiseks ning valdkondade arendamise tõhustamiseks on koostatud mitmeid valdkondlikke arengukavasid:

- Harku valla noorsootöö arengukava 2011-2016 (Harku Vallavolikogu 27.10.2011 määrus nr 18)
- Harku valla Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava (Harku Vallavolikogu 28.02.2013 määrus nr 5)
- Harku valla sademete- ja pinnavete ärajuhtimise perspektiivskeem
- Harku valla jäätmekava 2012-2016 (Harku Vallavolikogu 29.03. 2012 määrus nr 3)
- Harku valla turismi- ja puhkemajanduse arengukava 2004-2012 (Harku Vallavolikogu 22.04. 2004 määrus nr 5)

Harku valla haridusasutuste arengukavad:

- Tabasalu Lasteaed Tibutare arengukava 2012 – 2014 (Harku Vallavolikogu 26.01. 2012 otsus nr 2)
- Tabasalu Teelahkme Lasteaia arengukava 2012-2014 (Harku Vallavolikogu 26.04. 2012 otsus nr 23)
- Pangapealse Lasteaia arengukava 2012-2014 (Harku Vallavolikogu 29.12.2011 otsus nr 65)
- Vääna Mõisakooli arengukava 2011-2014 (Harku Vallavolikogu 27.10.2011 otsus nr 50)
- Alasniidu Lasteaia arengukava 2011-2014 (Harku Vallavolikogu 27.10.2011 otsus nr 51)
- Tabasalu Ühisgümnaasiumi arengukava 2011-2013 (Harku Vallavolikogu 30.09.2011 otsus nr 45)
- Harku Lasteaia arengukava 2012-2014 (Harku Vallavolikogu 30.09.2011 otsus nr 46)

- Rannamõisa Lasteaia arengukava 2011-2013 (Harku Vallavolikogu 28.02.2011 otsus nr 6)
- Harkujärve Põhikooli arengukava 2012-2014 (Harku Vallavolikogu 29.11.2012 otsus nr 90)

Lisaks on külaseltsid koostatud kandi- ja külapõhiseid arengukavasid.

Harku vallavalitsuse töö tõhustamiseks alustati 2011. aasta sügisel Euroopa Sotsiaalfondist rahastatavat projekti "Harku Vallavalitsuse kvaliteedijuhtimissüsteemi väljatöötamine ja rakendamine", mille eesmärgiks on töö- ja juhtimiskorraldus vastavusse viimine standardi ISO 9001:2008 nõuetega. (01.01.2013)

Strateegiline eesmärk:

Harku valla strateegiline arendamine toimub tasakaalustatult, koostöös kodanikeühenduste ja ettevõtjatega.

Strategia:

Strateegilise eesmärgi saavutamiseks juhitakse Harku valla arenguid lähtuvalt demokraatia põhimõtetest. Kodanikeühendused ja ettevõtjad kaasatakse valla arengudokumentide väljatöötamisse. Elanikke teavitatakse elanikeregistrisse kandmise vajalikkusest. Regulaarselt ning võrreldavatel alustel teostatakse elu- ja ettevõtluskeskkonna analüüsi. Teenused, taotlused jm asjaajamine vallavalitsusega viiakse maksimaalselt üle e-põhiseks. (01.01.2012)

Valla eelarve kulud ei ületa iga-aastaselt eelarve tulusid. Harku vallal on head suhted sihtrühmade-, valdkondlike- ja regionaalsete katusorganisatsioonidega nii Eestis kui ka väljaspool. Regulaarselt korraldatakse koostöös ettevõtjatega üritusi, kus valla ettevõtjad ja kodanikuühendused saavad tutvustada oma tooteid ja teenuseid. Koolilastele tutvustatakse valla ettevõtlust ja kodanikualgatuslikke ettevõtmisi. Omavalitsus loob keskkonna, kus kodanikeühendused ja ettevõtjad saavad teha koostööd.

Olulisemad tegevused:

- Koostatakse valla arengudokumentide koostamise juhend (sh. külaseltside, ühistute ja kantide arengukava koostamise põhimõtted, mis on seotud valla arengukavaga).
- Omavalitsuse, kantide ja külade arengukavasid uuendatakse regulaarselt ja nende täitmist seiratakse.
- Regulaarselt teostatakse elanike registrisse kandmise teavitustööd.
- Luuakse elektrooniline menetluskeskkond valla ja kodaniku vaheliseks suhtluseks
- Viiakse regulaarselt läbi valla elanike rahulolu-uuringut.
- Osaletakse aktiivselt HOL, Linnade Liidu, EUREGIO, Nelja Valla Kogu, Lääne-Harju Kalandusühistu, Lastekaitseliidu, Loode-Eesti Geopargi ja Harjumaa Ühistranspordikeskuse töös.

- Luuakse regulaarsed ja kasutoovad suhted omavalitsustega Eestis ja väljaspool Eestit.
- Hoitakse sõprussuhteid ja korraldatakse kultuurivahetust sõprusvaldadega välismaal.
- Kaasatakse ettevõtjaid ja kodanikeühendusi koostöösse teiste omavalitsustega.
- Valla elanike seas viiakse läbi küsitlus, et selgitada välja elanikkonna suhtumine piiride korrigeerimise osas.
- Korraldatakse valda tutvustavaid üritusi.
- Uuringute läbiviimine seoses haldusreformiga. (01.01.2013)
(01.01.2012)

III HARKU VALLA HETKEOLUKORRA KOKKUVÕTE

Antud peatükis on välja toodud kolm kõige olulisemat teemat, mis on mõjutanud ning mõjutavad Harku valla võimekust vajaduste ja ideede realiseerimisel tulevikus: rahvastik, tööhõive ja majandus ning kohaliku omavalitsuse toimetulek.

1.1 Rahvastik

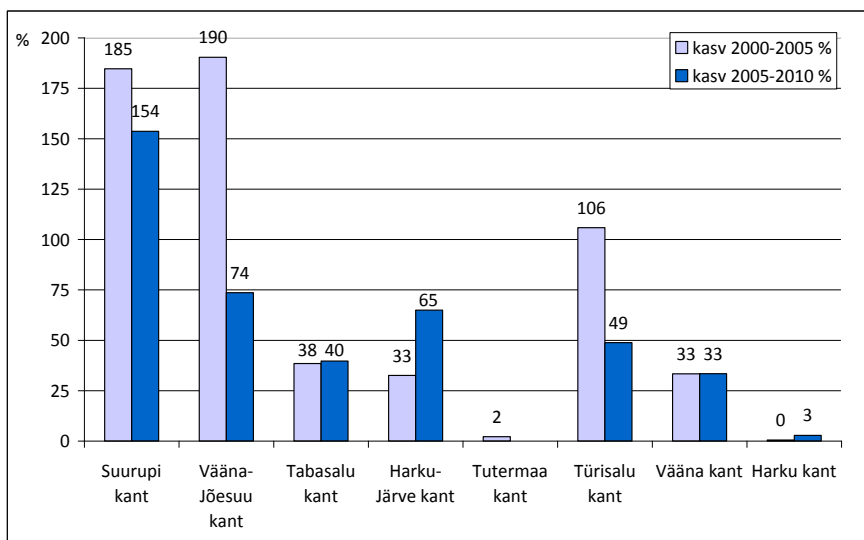
Rahvastikuregistri järgi on Harku vallas 01.12.2011 seisuga registreeritud 12 712 elanikku. Tegelik elanikkond uuringute ja Vallavalitsuse andmetel on hinnanguliselt 15 000 elanikku. Seoses uuselamute ehitamisega on valda elama asunud uusi elanikke, kes ei ole ennast teatud põhjustel elanikeregistrisse kandnud. Samuti on üheks oluliseks põhjuseks suvilapiirkondade olemasolu, mida üha enam kasutatakse aastaringseks elamiseks. (01.01.2013)

Harku vald	lapsed 0-6	lapsed 7-18	tööealised 19-64	eakad 65-...	Rahvaarv kokku
2000	427	962	3 366	588	5 343
2001	433	973	3 407	595	5 408
2002	485	1 090	3 817	665	6 057
2003	547	1 265	4 357	716	6 885
2004	628	1 292	4 606	702	7 228
2005	711	1 339	4 925	775	7 750
2006	887	1 452	5 495	843	8 677
2007	1 077	1 541	5 992	891	9 501
2008	1 257	1 625	6 526	950	10 358
2009	1 413	1 640	6 994	1 011	11 058
2010	1 544	1 702	7 457	1 024	11 727
2011	1 403	1 861	8 057	1 391	12 712

Tabel 1. Harku valla elanike arv 2000-2011 1. jaanuar. Allikas: Rahvastikuregister, Harku Vallavalitsus.

(01.01.2013)

Kõige suurem erinevus realselt vallas elavate inimeste ja registrisse kantud elanike vahel on Muraste-Suurupi, Tabasalu-Rannamõisa, Väana-Jõesuu, Harkujärve-Tiskre ja Türisalu kantides. Peab arvestama, et suvilapiirkondades moodustavad elanikeregistrisse kandmata inimestest olulise osa pensioniealised inimesed. Seevastu uuselamu asumites domineerivad noored pered. Kantide lõikes protsentuaalselt on kõige enam kasvanud Muraste-Suurupi, Väana-Jõesuu ja Türisalu kandidid.

Joonis 1. Harku valla kantide elanike protsentuaalne muutus 2000-2010.
Allikas: Rahvastikuregister, Harku Vallavalitsus.

Vanusegruppide järgi on kõige suurem kasv toimunud 0-6 aastaste grupis keskmiselt 13 %, 7-18 aastaste grupis 5,9%, tööealiste seas 7,9%, eakate seas 5,5% aastas. Aastatel 2000-2010 on kogu elanikkonna juurdekasv olnud keskmiselt 8% aastas. Harku valla rahvastiku vanuselist koosseisu iseloomustab noorus ning elanikkond püsib tänu sisserändele noorena ka tulevikus. Loomulik iive on alates 2002. aastast olnud tugevalt positiivne. Kui sisseränne väheneb, kahaneb ka loomulik iive kuna peamine elanike juurdevool tuleb sisserändest. Samuti hakkavad iivet negatiivses suunas mõjutama Eesti üldised demograafilised trendid, kui sündisikku jõuavad 90-ndate väikesed sündipõlvkonnad. Ülalpeetavate määr perioodil 2000-2010 on olnud keskmiselt 42,1%, mis võrdluses teiste maakonna omavalitsustega on väga hea näitaja. Demograafiline tööturu surveindeks (DTS) on aastate lõikes olnud keskmiselt 1,3, mis on väga positiivne trend Harku valla jaoks. Võrdluseks on teistes Harju maakonna omavalitsustes DTS olnud langeva trendiga. Vaid „kuldse ringi“ omavalitsustel on indeks alates 2007. aastast tõusnud, jäädes vahemikku 1,1-1,3.

Tabel 2. Loomulik iive 2000-2009. Allikas: Statistikaamet, Harku Vallavalitsus.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elussünnid	71	65	70	102	99	117	146	173	212	225
Surnud	56	66	40	61	66	57	79	53	61	74
Loomulik iive	15	-1	30	41	33	60	67	120	151	151

Järgnevate aastate jooksul rahvastiku juurdekasv jätkub, kuid mitte senises tempos. Vahe realselt vallas elavate inimeste ja registrisse kantud elanike vahel väheneb, sest elanikud saavad aru, et registris olemine annab neile olulisi eeliseid (eriti noortele peredele), samuti suurendab vald olulisel määral kulutusi teavitus- ja selgitustööks ning loob täiendavaid motivatsioonimehhanisme (maamaksuvabastus, registreerijate vahel loositavad auhinnad). Samas peab arvestama, et vahe realselt vallas elavate inimeste ja

registrisse kantud inimeste vahel jääb eksisteerima. Eriti soodustavad seda Tallinna motivatsioonipaketid linna elanikeregistrisse kantud inimestele. Olulist rolli etendavad siinjuures haridusteenus ning parkimistasu. Vallavalitsus prognoosib, et aastal 2020 elab rahvastikuregistri järgi vallas 16 800 inimest, tegelik elanike arv ulatub 18 000-ni.

Tabel 3. Harku valla elanike prognoos 2020. Allikas: Harku Vallavalitsus

2010		2015		2020	
Registrisse kantud elanikud	Tegelikult vallas elavad inimesed	Registrisse kantud elanikud	Tegelikult vallas elavad inimesed	Registrisse kantud elanikud	Tegelikult vallas elavad inimesed
11 958	14 500	14 000	16 000	16 800	20 000

Kantide lõikes (tabel 4) on prognoositud, et järgmise 10 aasta jooksul kasvab enim Suurupi-Muraste kant (91%), Harkujärve kant (90%), Vääna-Jõesuu kant (63%) ning Türisalu kant (57%).

Tabel 4. Rahvastiku prognoos kantide lõikes.

Kandid/elanike arv	2010	2015	2020
Harku kant	659	670	670
Harkujärve-Tiskre kant	1352	1864	2574
Muraste-Suurupi kant	2207	3053	4233
Tabasalu-Rannamõisa kant	4554	4786	5030
Kumna-Tutermaa kant	656	656	656
Türisalu kant	576	720	903
Vääna kant	739	777	816
Vääna-Jõesuu kant	1150	1468	1873

1.2 Tööhõive ja majandus

2000. aastate algusest alanud kiire majanduskasv on inimeste ja kohalike omavalitsuste toimetulekut mõjutanud positiivselt, ent 2008. aastal alanud majanduskriis on toonud uued väljakutsed inimestele ning organisatsioonidele. Kui 2007. aasta viimases kvartalis oli Harju maakonna töötus 1,3% ehk töötus sisuliselt puudus, siis 2008. aasta viimases kvartalil alates on töötus hüppeliselt kasvanud ning töötute maksimum jääb 2010. aasta I kvartali lõppu. Töötuse määr 2008-2010 on olnud 5-8% vahel, mis on Eesti keskmisega võrreldes kolmandiku võrra madalam. Tööhõive määr on 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga kukkunud 6% tasemele. Statistiliselt töötute arv väheneb, tööhõive ei suurene, töökohti luuakse vähe ning lähiaastatel on töötuse vähendamine riigi ja omavalitsuste suurim väljakutse.

Tabel 4. Registreeritud töötud Harku vallas 2007-2010. Allikas: Töötukassa

	31.0 1	28.0 2	31.0 3	30.0 4	31.0 5	30.0 6	31.0 7	31.0 8	30.0 9	31.1 0	30.1 1
2010	538	552	560	554	514	486	455	435	439	434	401
2009	174	214	278	308	340	374	398	431	465	495	516
2008	35	41	55	55	55	60	61	65	66	85	102
2007	28	33	30	25	23	29	28	29	27	28	25

Harku vallas on üle 1/3 töötavatest inimestest seotud igapäevaselt Tallinnaga, eriti suur pendelränne iseloomustab viimastel aastatel rajatud uusasumeid. Majandusbuumi aastatel 2005-2008 kasvas keskmine brutopalk Harju maakonnas keskmiselt 13,9 % aastas. Viimsi, Harku ja Rae valdade elanike keskmised palgad on maakonna tasemest püsinud 1,1-1,3 korda kõrgemad. 2009. ja 2010. aastat iseloomustab negatiivne palgakasv. Palgakasv lähitulevikus ei ole nii tormiline kui 2000-ndate aastate keskel.

Harku valla positiivne trend peitub suhteliselt noores rahvastikus, mis tähendab, et tööturule siseneb rohkem inimesi kui sealt väljub ning maksukoormus jaguneb suurema hulga inimeste vahel, mille arvelt on omavalitsusel võimalik ellu viia vajalikke investeeringuid.

Tabel 5. Brutopalka dünaamika. Allikas: Rahandusministeerium.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Harku vald	12 336	14 244	16 870	19 032	18 226	17 866
Harju maakond	9 582	11 170	13 490	15 477	14 718	14 269

Harku vallas on 2009. aasta seisuga 861 registreeritud ettevõtet. Tegevusalade võrdluses järgib Harku vald maakonna ettevõtluse struktuuri – domineerivad hulgi- ja jaekaubandus, kutse- ja tehnikaalane tegevus ning ehitus. Võrreldes 5 aasta taguse ajaga on ettevõtete üldarv 2 korda suurenenud ning ettevõtluse struktuur veidi muutunud: põllumajanduse osakaal on vähenenud; 6 korda rohkem on vaba aja teenuseid pakkuvaid ettevõtteid; 3,5 korda rohkem finants- ja kindlustusega tegelevaid firmasid ja 3 korda rohkem ehitusettevõtteid ning kutse- ja tehnikalase tegevuse valdkonna firmasid ja kinnisvarafirmasid. Väikene kasv on toimunud töötlevas tööstuses, hulgi- ja jaekaubanduses ning logistikas. Ettevõtetest vähem kui 10 töötajaga mikroettevõtteid on 93%, väike- ja keskmise suurusega ettevõtteid (10-249 töötajat) 6,6%, suureettevõtteid (üle 250 töötaja) 1%.

Tabel 6. Harku valla ettevõtlusstruktuur. Allikas: Äriregister 2010

Tegevusalad EMTAK koodi järgi 2009	Registreeritud ettevõtete arv
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	193
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	151
Ehitus	119
Töötlev tööstus	65
Kinnisvaraalane tegevus	57
Veondus ja laondus	55
Info ja side	45
Haldus- ja abitegevused	44
Finants- ja kindlustustegevus	25
Muud teenindavad tegevused	25
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	20
Majutus ja toitlustus	17
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	16
Põllumajandus, metsamajandus, kalapüük	13
Haridus	12
Mäetööstus	3
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätmekäitlus	1

Valla ettevõtjaid ühendav Harku Valla Ettevõtlusliit (HVEL) alustas oma tegevust 2009. aasta augustis. HVEL on partner kohalikule omavalitsusele ettevõtluse arendamise ja tööhõive suurendamise osas.

1.3 Kohaliku omavalitsuse toimetulek

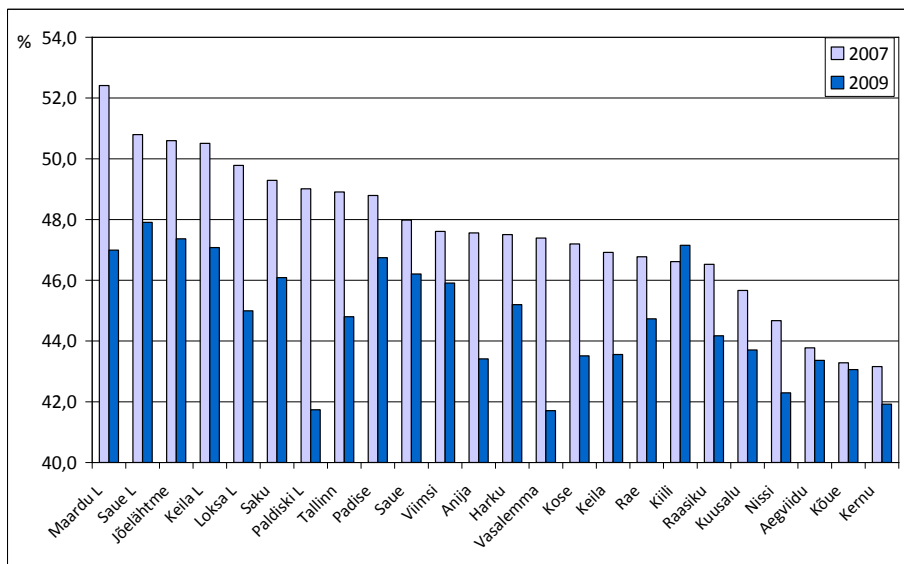
Rahandusministeeriumi kohaliku omavalitsuse raporti kohaselt olid 2009. aastal Harku valla finantsolukord ja arenguvõimalused head. Finantshinnangu osas on arvestatud peamiste komponentidena omafinantseerimise võimekust, võlakoormust, eelarve defitsiiti ja likviidsust. Negatiivseks saab lugeda valla suurt võlakoormust, mis 2009. aasta lõpu seisuga moodustas 65% puhastatud eelarvest. Hinnang arengule moodustub rahvaarvu, maksumaksjate osakaalu ning eelarve puhastulude komponentidest. Siin saab välja tuua tugevustena noore ja stabiilselt kasvava elanikkonna, kõrge arvestusliku tulu elaniku kohta ning kõrge omafinantseerimise võimekuse (indeks 1,28). See näitab KOV võimet ilma toetuseta hakkama saada.

Kohalikel omavalitsustel on kõige olulisemaks tulubaasi komponendiks füüsilise isiku tulumaks (FIT). Harjumaal moodustab tulumaksu laekumine KOV eelarvete tuludest 51-80%, Harku vallal on see näitaja 69,9%. Harku valda on alati iseloomustanud teistest valdadest kõrgem maksulaekumine. Tulumaksu laekumiselt ühe elaniku kohta on Harku

vald olnud aastate lõikes üleriigilises pingereas 2-3. kohal. 2010. aasta jaanuar-novembri põhjal oli FIT laekumine elaniku kohta Harku vallas 10 588 EEK (676 EUR). Harku vald on majanduskriisi perioodi maksulaekumiste kontekstis võrreldes teiste omavalitsustega suhteliselt hästi üle elanud. 2008-2009. aasta jaanuar-novembri võrdluses FIT laekumine Harju maakonna omavalitsustes vähenes keskmiselt 12,4 % (Harku vallas -6,5%) , 2009-2010 võrdluses - 9% (Harku vallas - 0,3%).

Maksumaksjate arv Harku vallas on kasvanud 2000-2007 keskmiselt 12,7 % aastas. 2008-2010. aastal on maksumaksjate kasv pidurdunud, viimasel paaril aastal on arv olnud stabiilne või tõusnud pisut, hetkel on see ca 5400 inimest. Kõrvutades maksumaksjaid rahvastiku muutustega, siis elanikkond on 10 aasta lõikes kasvanud keskmiselt 8% aastas.

Väga oluline aspekt KOV võimekuse osas on omavalitsuse elanikkonna ja maksumaksjate vaheline proportsioon, mis iseloomustab KOV finantsilist jätkusuutlikkust. Suhe 50% ja rohkem (maksumaksjate kasuks) on väga hea näitaja, kuid enamikel KOVidest jääb see siiski väiksemaks. Jooniselt 2 on näha, kuidas majandussurutis on korrigeerinud maksumaksjate proportsioone. Maksumaksjate osakaalu vähenemine seab suurema koormuse olemasolevatele maksumaksjatele, mistõttu mahukad investeeringud võivad lükkuda kaugemale tulevikku. Seega on kohaliku omavalitsuse jaoks oluline, et töötud leiaksid võimalikult kiiresti tööd, mis toob eelarvesse tulusid.

Joonis 2. Harju maakonna omavalitsuste elanike ja maksumaksjate proportsioon. Allikas: Rahandusministeerium, 2010.

IV HARKU VALLA EELARVESTRATEEGIA AASTANI 2017

Sissejuhatus

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on Eesti Vabariigis kehtivad õigusaktid ja Harku valla arengukava aastani 2037. Arengukava on aluseks vallaeelarve prioriteetide määramisel ja paneb paika raamistiku tuleviku kujundamisel. Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks on vajalik kindlustada tulubaasi stabiilsus ja jätkusuutlikkus ning Harku valla finantsiline iseseisvus.

Eelarvestrateegia annab rahalised orientiirid valla võimalustest arengukavas kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Strateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele (edaspidi KOFS) neljaks eelseisvaks eelarveaastaks. Sellest seadusest tulenevalt rakendusid 1.jaanuarist 2012 uued sätted omavalitsuste eelarvete ülesehituses, eelarvestamise põhimõtetes, laenupoliitikas ja aastaaruannete esitamisel. Omavalitsustele (edaspidi KOV) tekkis esmakordselt kohustus mitmeaastaste eelarvete ehk strateegiate koostamiseks. Seadus kehtestas ka piirangud KOV-i ja selle arvestusüksuste netovõlakoormuse suurusele ja põhitegevustulemile ning näeb ette meetmed finantsdistsipliinist kinnipidamiseks ja menetlustoimingud raske finantsolukorra kõrvaldamiseks.

KOFS muutis eelarve ülesehitust. See raskendab eelarvete võrreldavust varasemate aastate eelarvetega, kuid on läbipaistvam ja aitab paremini eraldada igapäevaseid kulutusi investeerimistegevusest. Selgemalt on võimalik eristada kohustuste võtmist ja nende tagasimaksmist. Alates 1.jaanuarist 2012 koosneb KOV eelarve põhitegevuse tuludest, põhitegevuse kuludest, investeerimistegevusest, finantseerimistegevusest ja likviidsete varade muutusest. Seadus võimaldab kasutada tekkepõhist või kassapõhist eelarvestamist. Harku Vallavalitsus kasutab kassapõhist eelarvestamist. Juhul, kui Eesti Vabariik läheb üle tekkepõhisele eelarvestamisele, teeb seda ka Harku Vallavalitsus.

Käesoleva eelarvestrateegia ülesehituses on juhindutud KOFS-i põhimõtetest, kuid ei ole kasutatud sellest tulenevaid soovitusi. Tabelid on täidetud rahandusministeeriumi poolt esitatud vormide järgi. Eelarvestrateegia seiramiseks koostab vallavalitsus iga eelarveaasta lõppedes majandusaasta aruande, milles käsitletakse nii tegevuskava kui ka eelarve täitmist. Majandusaasta aruande kinnitab Harku Vallavolikogu. Jooksvalt koostatakse volikogu majanduskomisjonile ülevaateid tulude laekumisest ning eelarveliste vahendite kasutamisest.

Kohalikud omavalitsused võtsid eelarvestrateegia vastu esimest korda 2012. aasta sügisel. Harku vald on samuti võtnud vastu ühe strateegia ning käesolev on eelmisel aastal vastuvõetud strateegia korrektuur, mis on aluseks järgmiste aastate valla eelarvete koostamisel.

1. Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

1.1 Riigi tasand

Lähiaastate majanduskasv või -langus sõltub sellest, kuidas laheneb euroala võlakriis. Majanduspoliitilistel otsustel on oluline roll tulevaste perioodide prognoosimisel. Seni Euroopa Liidu liikmesriikides rakendatud kärpekavad ning laenuintresside viimine nulli lähedale ei ole täiel määral andnud vajalikke tulemusi. Euroopa Komisjon ja Maailmapank ennustavad käesoleva majandusaasta kasvuks ligi 1% ja strateegiaperioodi lõpuks 1,5%. Eesti riigi majandusprognoosi on hinnatud kõrgemalt ja see jääb strateegiaperioodil vahemikku 2% kuni 3,6%. 2012. aastal oli Eesti majanduskasv kõrgem Euroopa keskmisest ja moodustas 3,2%.

Riigi eelarvestrateegias 2014-2017 on välja toodud Vabariigi Valitsuse peamiste prioriteetidena valitsussektori eelarve ülejäägi saavutamine, positiivne iive, tootlikkuse suurendamine 73%-ni Euroopa keskmisest aastal 2015 ja 80%-ni aastal 2020, aastaks 2020 kriisieelse tööhõive taseme saavutamine ehk saavutada tööhõive vanusegrupis 20.-64. eluaastat 76%, põhihariduse või madalama haridusetasemega mitteõppivate noorte osakaalu vähendamine, tervena elatud eluea kasv ja kasvuhoonegaaside heitkoguste hoidmine 2010. aasta tasemel.

Valitsussektori eelarvepositsiooni eesmärgid aastateks 2013 – 2017 on eelarveülejärgi suurendamine 1,0%-ni SKP-st 2016. aasta lõpuks, võlakoormuse vähendamine alates 2014. aastast viies selle 2017. aasta lõpuks 8,3%-ni SKP-st (2012. aastal oli 10,1% SKP-st), reservide suurenemine alates 2016. aastast. Samas on eesmärgiks maksukoormuse vähendamine 31,4%-ni SKPst 2017. aasta lõpuks. Maksukoormust vähendada mõjuga on 2013. aastal töötuskindlustusmaksu vähendamine, samas koormust tõstva mõjuga alkoholi- ja tubakaaktsiisi tõus. Perioodil 2014 – 2017 vähendab maksukoormust kohustusliku kogumispensioni kõrgemad riigipoolsed sissemaksed omapoolsete maksetega jätkanuile ja tulumaksumäära langetamine 20%le alates 2015. aastast.

Kõige suuremat kasvu riigieelarve tulude osas loodetakse sotsiaalmaksu laekumises tänu keskmise palga tõusule. Maksude laekumisele avaldab olulist mõju ka 2015. aastaks kavandatav tulumaksu määra langetamine 20%-ni, mis vähendab nii füüsilise kui ka juriidilise isiku tulumaksu laekumist. Maksutulude tõus on kavandatud aastatel 2014 – 2017 keskmiselt 5,6% aastas. Samas riigi tulude kasvu nähakse 2017. aastaks ette ca 1 395 mln eurot võrreldes 2013. aastaga ehk 18,1%. Kulude kasvu nähakse 2017. aasta lõpuks 1 070 mln eurot ehk 13,9% võrreldes 2013. aastaga. Suurima osatähtsuse riigieelarve kuludest moodustab sotsiaalsektor, mis 2017. aastaks ulatub 46%-ni kogu

kuludest. Investeerimistegevus väheneb sel perioodil oluliselt kuna Euroopa Liidu struktuurifondidest 2007 kuni 2013 eraldatud vahendid saavad kasutatud. Uuesti peaksid investeringud kasvama alates 2015. aastast kui käivitub uus struktuurivahendite periood 2014 – 2020.

2012. aastal koostatud rahandusministeeriumi majandusprognoosi kohaselt peaksid majanduse põhinäitajad kasvama alljärgnevalt:

Majanduse põhinäitaja (%)	2001-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SKP reaalkasv	3,8	3,6	3,0	3,6	3,5	3,5	3,5
SKP nominaalkasv	9,1	6,6	6,6	6,8	6,6	6,5	6,4
Tarbijahinnaindeks	4,1	3,9	3,4	2,8	2,8	2,8	2,7
Tööhõive kasv	0,6	2,5	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0
Keskmine palk (€)		884	937	997	1 059	1 122	1 189
Palga reaalkasv	4,9	1,9	2,5	3,5	3,3	3,1	3,2

Allikas: Riigi eelarvestrateegia 2013-2017

1.2 Valla tasand

Kohalikele omavalitsustele on pandud funktsioonid kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega (edaspidi KOKS). Sellest tulenevalt on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Samuti on omavalitsuse ülesanne korraldada koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Nimetatud asutuste osas võidakse seadusega ette näha teatud kulude katmist kas riigieelarvest või muudest allikatest. Lisaks peab omavalitsus täitma ülesandeid, mis on talle pandud seadustega või mis ei ole antud kellegi teise korraldada.

Kuidas neid olulisi ülesandeid ellu viiakse sõltub suurel määral sellest, kuidas korraldab enda tegevusi riik ja mis põhimõtetel eraldatakse vahendeid kohaliku elu korraldamiseks. Kui 2008. aastal kasvasid KOV põhitegevuse tulud 13,8% ja põhitegevuse kulud 17,5%, siis aastatel 2009-2010 oli enamik omavalitsusi sunnitud kärpima põhitegevuse kulusid ca 20%. Kulusid ei olnud võimalik 2008. aasta tasemel säilitada, kuna riiklike eelarvekärbetega koos vähendati omavalitsustele eraldatavat tulumaksu osa 11,93%-lt 11,4%-le. Selline eraldus kehtib ka 2012. aastal. Tulumaks on Harku valla kõige suurem tuluallikas moodustades ligi 80% kogu eelarve tuludest. 2013. aastast kehtima hakkava kodualuse maa maksuvabastuse kompenseerimiseks

kavandatakse eraldada brutopalgast omavalitsustele eraldatava tulumaksu osa suurendamist 2013. aastal 11,57%-ni ja 2014. aastal 11,6%-ni.

Harku vald on üks suuremaid kohalikke omavalitsusi Eestis, kus 1. juuli 2013. a seisuga oli 12 948 elanikku. 2006 kuni 2010. aastani oli elanike aastane juurdekasv 630 kuni 927 elanikku aastas. 2011. aastal kasvas elanike arv 427 ja 2012. aastal 246 elaniku võrra. 2013. aasta I poolaastaga on elanike arv vähenenud 118 elaniku võrra. Harku valla elanikud on asustatud on 159,7 km²-l ja 23 asustatud üksuses.

Harku valla eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud varasemate aastate statistikast ja järgmistest seisukohtadest:

- 1) Elanike arvu mõõdukas kasv või olemasoleva taseme säilitamine;
- 2) Keskmise brutopalga kiirem tõus võrreldes riigi keskmisega;
- 3) SKP kasvab vastavalt rahandusministeeriumi prognoosile;
- 4) Riigi poolt sisse viidud muudatused maamaksuseaduses ei mõjuta oluliselt valla tulubaasi, kuna Harku valla elanikeregistris olevad elanikud olid juba varem vabastatud maamaksu tasumisest;
- 5) Uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata (välja arvatud võimalik parkimistasu kehtestamine Vääna-Jõesuu rannapiirkonnas);
- 6) Vallale kuuluva osaühingu osakuid ei võõrandata;
- 7) Valla võlakooormuse hoidmine KOFs-iga kehtestatud lubatud piirides.
- 8) Vallale vajalike ja juba töös olevate investeeringute (ka struktuurifondide abil teostatavate) elluviimine;
- 9) Vallaasutuste (koolid, lasteaiad, noortekeskus) töötajate palga hoidmine elamisväärse tasemel;
- 10) Stabiilsusreservi kogumine kuni 2% ulatuses põhitegevuse kuludest.

2. Tulubaasi ülevaade ja prognoos

Eelarvestrateegias on põhitegevuse tuludena eraldi käsitletud maksude (tulumaks, maamaks) laekumise dünaamikat ja prognoosi ning eraldi toetusfondist. Tulusid kaupade ja teenust müügist eraldi käsitletud ei ole, kuna need oluliselt ei muutu. Aastas laekub neid tulusid ca 1,1-1,2 mln eurot. Teiste tulude (reklaamimaks, muud maksutulud) tähtsus valla sissetulekutes on marginaalse tähtsusega.

Harku valla tulubaas on aasta-aastalt kasvanud. Eelmine eelarvestrateegia nägi ette, et Harku valla 2013. aasta põhitegevuse tulud moodustavad 14,3 mln eurot, siis tegelikult võeti vastu eelarve põhitegevuse tulude mahuga 15,4 mln eurot. Aasta jooksul on koostatud üks lisaelarve, mis eelarve mahtu ei kasvatanud ning saadud sihtotstarbelisi eraldi kahe esimese kvartali jooksul määras, mis on kasvatanud 2013 .aasta eelarve põhitegevuse tulud 15,5 mln euroni.

2011. aastast kehtima hakanud maamaksuvabastus elanike registris olevatele elamumaa kinnistute omanikele valla tulused oluliselt ei vähendanud. Kohalike maksude ja muude põhitegevuse tulude osakaal põhitegevuse tulude struktuuris on marginaalne.

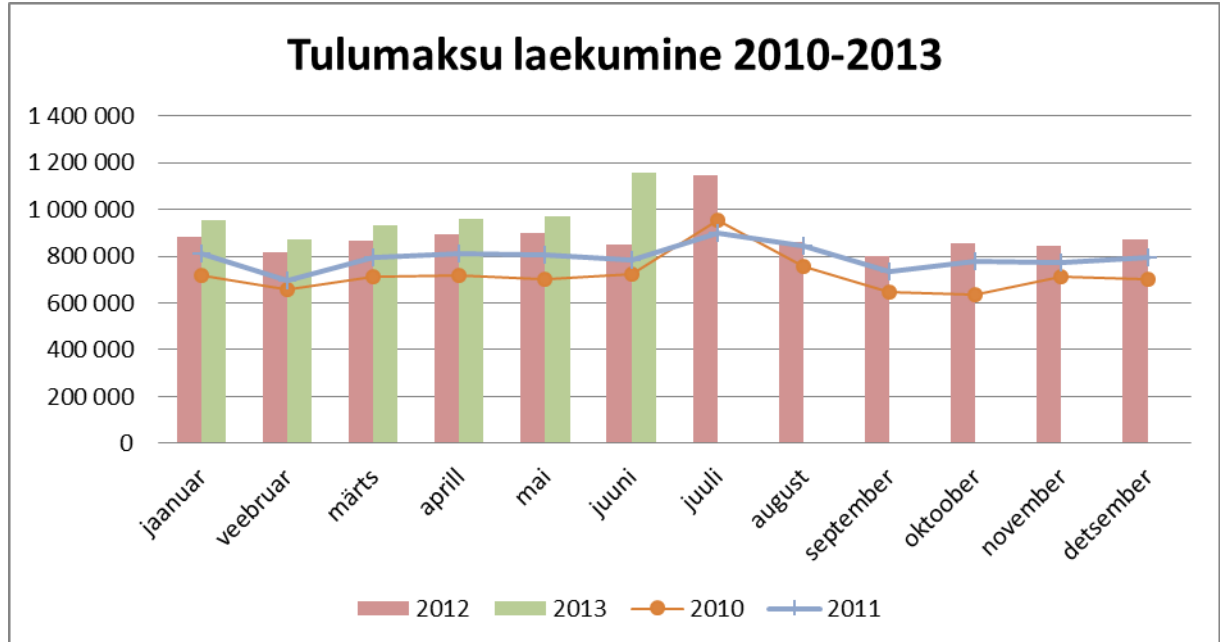
2013. aasta eelarve põhitegevuse tuludest moodustavad maksud 82,2%, kaupade ja teenuste müük 6,9%, sihtotstarbelised eraldised 10,6% ja muud tulud 0,3%.

2.1 Tulumaks

Füüsilise isiku tulumaksu prognoosimise aluseks on maksumaksjate arvukuse ja elanike keskmise sissetuleku näitajad. Tulumaksu laekumist mõjutavad ka muud elemendid, millest olulisim on omavalitsusele laekuva üksikisiku tulumaksu osa muutmine. 2014. aastast tõuseb see 11,6%-ni brutosissetulekust. Brutosissetulekuks loetakse palgatulu, juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikme tasu, töövõtulepingu alusel makstavat töötasu, vanemahüvitist, töökaotusega seotud hüvitist ja muid tasusid.

Elanike arvu ja maksumaksjate arvukuse analüüsimisel ja prognoosimisel on kasutatud rahandusministeeriumi aruandeid ja prognoose.

Tulumaksu laekumise trendist Harku vallas anna ülevaate allolev graafik:

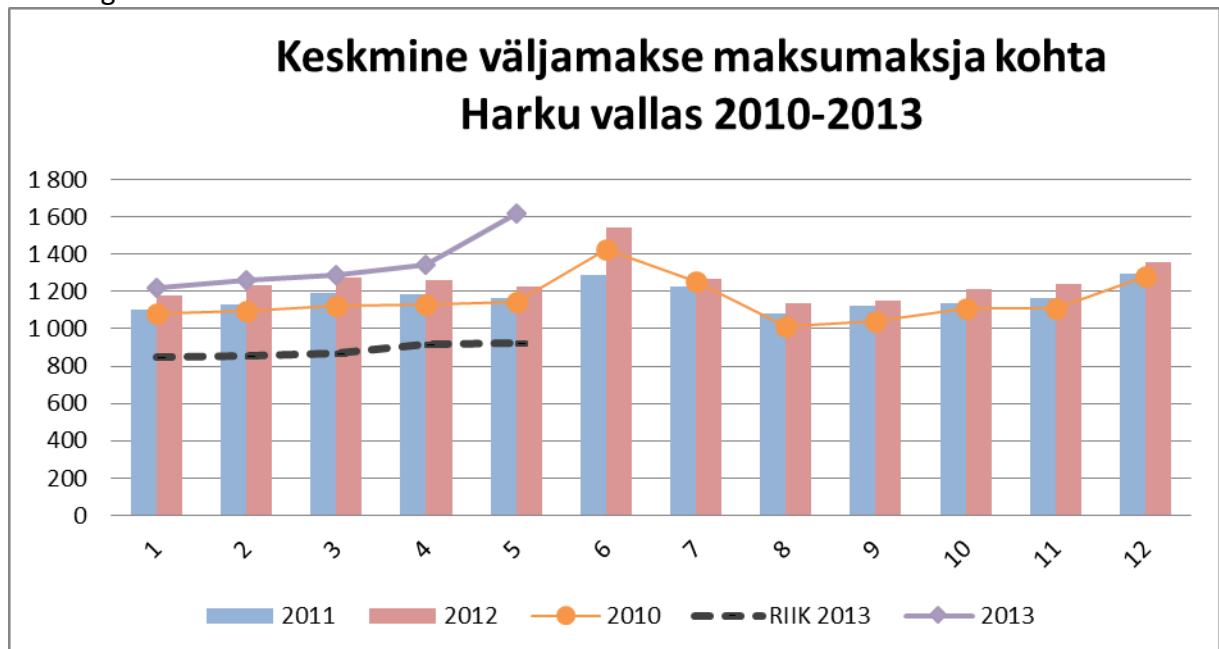
2011. aastal koostatud valla arengukavas aastani 2037 oli kavandatud 2012. aasta 1. jaanuariks elanike arv 12 672, tegelikult oli Harku valla elanikeregistris sel ajal 12 820 elanikku. Tol ajal koostatud prognoosi kohaselt peaks 2013. aasta 1. jaanuariks olema Harku vallas 13 089 elanikku. Tegelikult oli 1. jaanuaril 2013 aasta seisuga oli Harku valla

elanikeregistris 13 066 elanikku, mis näitab, et elanike arvu kasv on aeglustunud ja hakkab hoopiski vähenema. 1. juuli 2013. aasta seisuga elas Harku vallas 12 948 elanikku. 2011. aastal koostatud valla arengukava järgi peaks 2014.a 1. jaanuaril elama Harku vallas 13 529 elanikku. See prognoos ei täitu ja kuna maksumaksjate arv elanike arvust moodustab 48 – 49%, siis väheneb ka nende arvukus. Analüüs näitab, et elanike arvukuse vähenemine on tingitud Tabasalu ja Harku alevike ning Laabi küla elanike lahkumisest Tallinna linna. Peamiseks põhjuseks on Tallinnas 2013. aasta algusest käivitatud tasuta ühistranspordi osutamine elanikkonnale. Elanike aru vähenemisega on vähendatud Harku valla eelarvestrateegia uues versioonis tulumaksu laekumise prognoosi ja kasvutempot.

Tulumaksu on laekunud Harku valla eelarvesse 2010. aastal 8,6 mln, 2011. aastal 9,5 mln ja 2012. aastal 10,6 mln eurot. 2013. aastaks on prognoositud 11,5 eurot. Keskmine kasvutempo nendel aastatel on 10 kuni 11% aastas. Uues eelarvestrateegia versioonis on arvestatud keskmiselt 4% kuni 5% kasvutempoga aastas. Kasvutemposid on vähendanud ka teised Tallinna lähiümbruse omavalitsused. 2014. aastaks on Harku valla eelarvestrateegias kavandatud tulumaksu laekumist 11,7 mln, 2015. aastaks 12,1 mln, 2016. aastaks 12,4 mln ja 2017. aastaks 12,6 mln eurot.

Samas on täheldada keskmise sissetuleku suurenemist maksumaksja kohta, mis aitab siiski tulubaasil kasvada. Kui 2010. aastal oli Harku vallas keskmine sissetulek maksumaksja kohta 1 151 eurot, 2011. aastal 1 176 eurot, 2012. aastal 1 251 eurot, siis 2013. aasta jaanuarist maini 1 347 eurot. 2013. aastal on sissetulekuid deklareerinud 6 127 (jaanuar) kuni 6 165 (mai) maksumaksjat.

Keskmise väljamakse suuruse üldisest trendist kuude lõikes Harku vallas annab ülevaate allolev graafik:

2.2 Maamaks

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täies ulatuses KOV eelarvesse. Alates 2013. aasta 1. jaanuarist vabastati maamaksu tasumisest kodualused kinnistud tihehoonestusalal 1500 m² ja hajaasustusosalal 2 ha ulatuses. Selle tulemusena omavalitsustele saamata jäänud tulu kompenseeris riik tulumaksu eraldise tõusuga. Harku vallas on olukord erinev võrreldes teiste omavalitsustega. See on tingitud maamaksu vabastuse sisseviimisest juba 2010. aastal. Maamaksu laekumine vallaeelarvesse peaks püsima stabiilne. Aastas peaks laekuma Harku valla eelarvesse maamaksu 1,234 mln eurot. Rahandusministeeriumi andmetel omavalitsustes maamaksu vabastuse mõju senisele laekumisele 0,8 – 0,9 kordne.

2013. aasta augustikuu seisuga on Harku vallas 11 737 kinnistut ja 13 172 maaomanikku, kellest juriidilisi isikuid on 852 ja füüsilisi isikuid 12 320. Maksustatavat maad kokku 151,46 km², millest üldise maksumäära kohaselt maksustavat maad on ca 88,5 km² ja maatulundusmaa maksumäära kohaselt ca 63 km². Maksuvaba maad on kokku 5,04 km², millest maatulundusmaa moodustab 0,13 km² ning muu sihtotstarbega maa 4,91 km². 2013. aasta I poolaastal on kompenseeritud Harku valla elanikele maamaksu 26 231,26 euro ulatuses.

2.3 Tasandusfond ja toetusfond

Tasandusfondist Harku valla eelarvesse vahendeid ei eraldata. Toetusfondist eraldatakse omavalitsustele vahendeid õpetajatele palkade maksmiseks, koolilõuna eest tasumiseks, muudeks hariduskuludeks, toimetulekutoetuseks, sündide ja surmade registreerimise kulude hüvitamiseks ning sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamiseks. 2013. aastast eraldatakse ka maamaksuvabastuse rakendamise korralduse toetust.

Hariduskulude vahendite eraldamisel omavalitsustele lähtutakse õpilaste arvust 10. novembri seisuga. Vahendite eraldamise arvutusmetoodikaga on võimalik tutvuda rahandusministeeriumi interneti kodulehel: <http://www.fin.ee/tasandus-ja-toetusfond> Koolilõuna vahendite eraldamiseks on kehtestatud arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta 0,78 eurot ööpäevas. Seda eraldatakse vallaeelarvesse iga statsionaarses õppes põhiharidust omandava õpilase kohta 175 õppepäeva ulatuses.

Muudeks hariduskuludeks eraldatakse vahendeid koolieelsete lasteasutuste õpetajate täiendkoolituseks, õpilaskodude, õppekirjanduse ja muude õppevahendite soetamise ja investeringute toetuseks. Koolieelsete lasteasutuste õpetajate täiendkoolituseks eraldatakse 1% palgakulu mahust, investeringuteks 23 eurot iga õpilase kohta ja õppevahendite soetamise toetuseks 57 eurot iga õpilase kohta.

Toimetulekutoetuseks eraldatakse vahendeid etteantud valemi põhjal. Sündide ja surmade registreerimiseks eraldati 2013. aastal vahendeid 1,76 eurot 2012. aastal toimunud sünni või surma kohta. Sotsiaaltoetusteks ja –teenusteks vahendite

eraldamiseks kasutatakse samuti valemit. Nendeks otstarveteks Harku vallale eraldatavad vahendid omavad eelarve tuludes marginaalset osatähtsust.

Teede korrashoiuks eraldatakse vahendeid kohalike maanteede ja tänavate pikkuse järgi. Andmed võetakse teeregistrist 1. jaanuari seisuga. Tasandusfondi arvestustes on kohalikud teed jaotatud katte järgi kõvakattega ja mitte-kõvakattega tänavateks ja maanteedeks. Lisaks kohaliku omavalitsuse üksusele kuuluvatele teedele võetakse arvesse vallavalitsuse ja eratee omaniku vahel sõlmitud lepingu alusel avalikuks kasutamiseks määratud erateed. Vastavalt teeseaduse § 5 lõikele 4 ja § 6 defineeritakse mõisted järgmiselt: kohalik maantee on kohaliku liikluse korraldamiseks rajatud maantee ja tänav on linnas, alevis või alevikus paiknev rajatis, mis on ehitatud või kohandatud jalakäijate liiklemiseks. Kõvakattega teedena käsitletakse teid, mis on asfaltbetooni, tsementbetooni, mustkatte, tuhkkatte või muu sillutisega ning pinnatud kruusateed. Katteta tee on killustikuga kaetud tee, kruusatee või pinnasetee. Märkimata katteliigiga on katteta teed. Pikkuse arvestamisel on erinevate teetüüpide kohta kehtestatud järgmised osakaalud: kõvakattega tänavad 0,74, kõvakattega maanteed 0,26 ning mitte-kõvakattega maanteed ja tänavad 0,047.

Harku valla eelarvestrateegias on toetuste osa arvestatud suhteliselt konservatiivselt ehk väikese kasvuga vaatamata sellele, et laste arv kasvab ja teede registrit korrastatakse. Teede korrashoiuks eraldatud vahendeid on võimalik suuremas summas taotleda, kui muuta näiteks Muraste ja Vääna-Jõesuu külad alevikeks või aleviteks.

3. Põhitegevuse kulude ülevaade ja prognoos

Põhitegevuse kulud Harku valla eelarvestrateegias on 2014 – 2017 aastate lõikes arvestatud kasvuga, mis on lähedane tarbijahinna indeksi tõusuga. Indeksi muutumist on prognoositud sel perioodil 2,7 kuni 3,0%. Personalikulude kasv toimus 2013. aastal, kui arvestati vallaasutustele ja vallavalitsuse osakondadele vahendeid personalikuludeks ca 10% võrra rohkem kui 2012. aastal. Edaspidi on personalikulude kasv seotud tarbijahinna indeksi kasvuga.

Majandamiskulude prognoosimisel on lähtutud tarbijahinnaindeksi kasvust kõikidel prognoositavatel aastatel. Mõnede valdkondade põhitegevuse kulusid on suurendatud rohkem.

Põhitegevuse kuludes on arvestatud Vääna-Jõesuu kooli käiku andmisega 2013. aastal ja Muraste kooli käiku andmisega 2014. aastal. Põhitegevuse kuludest annab ülevaade allpool olev tabel:

	2013	2014	2015	2016	2017
Põhitegevuse kulud kokku	12 980 738	13 794 653	14 204 743	14 579 715	14 579 715
Antavad toetused tegevuskuludeks	813 891	838 170	861 359	875 197	875 197
Muud tegevuskulud	12 166 847	12 956 483	13 343 384	13 704 518	13 704 518
sh personalikulud	6 032 065	6 351 608	6 541 230	6 724 384	6 724 384
sh majandamiskulud	6 080 490	6 439 875	6 634 154	6 803 134	6 803 134
sh muud kulud	54 292	165 000	168 000	177 000	177 000

Tabelist nähtub, et põhitegevuse kulude peamise osa moodustavad muud tegevuskulud, mis jagunevad peaaegu võrdsetes osades personalikuludeks ja majandamiskuludeks. Personalikulude kasvu on prognoosides arvestatud seoses allasutuste lisandumisega, palkade võimaliku korrigeerimisega ja allasutuste laienemisega. Majandamiskulud on seotud suures osas kommunaalkulude, sealhulgas elektrihinna ja teiste hindade üleüldise tõusuga.

4. Investeermistegevus ja projektid

Harku valla kõige suurem investeeringuprojekt Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt, mis esialgse ajakava järgi pidi realiseeruma 2015. aasta suvel, lõpetatakse eelduste kohaselt 2014. aasta kevadel. Projekti realiseerimiseks võttis Harku vald omaosaluse kulude katmiseks laenu kokku 6,2 mln eurot. Ühtekuuluvusfondist on eraldatud 36,4 mln eurot.

Teiseks suuremaks investeeringuprojektiks, milles kaasati Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondi vahendeid, on „Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku rajamine“. Projekt on plaanis lõpetada 2014. suvel, kui valmib viimane lõik Tallinn – Vääna-Jõesuu kergliiklusteedest. Harku valla omaosaluse suurus projektis sõltub sellest, kui palju rahalisi vahendeid jääb üle teiste kasusaajate projektidest. Praeguste arvutuste kohaselt võib see olemasolevast Harku valla jäägist 83,9 tuh eurot oluliselt suurem jääda ning Harku vallal on võimalik seda endale taotleda.

Türisalu reoveekogumisala veemajandusprojekt, mida koordineerib Keila vald ning kasusaajaks on osühing „Lahevesi“, realiseerub samuti kõigi eelduste kohaselt 2014. aasta alguses.

2014. aastal on kavas käiku anda Muraste koolihoone. See on kavas ehitada laenurahast. Koolihoone ehituse korraldamine on antud osühingule Strantum, kes on läbi viinud ehitushanke. Ehituse maksumus on 2 589 400 eurot (ilma käibemaksuta). Kooli finantseeritakse 2013. aasta eelarvest 700 000 euroga, ülejäänud summa on arvestatud 2014. aasta eelarvesse. Lisaks tuleb kooli käikuandmiseks rajada mitmeid abistavaid infrastruktuure (sademeveetrass, vee- ja kanalisatsioonitrass, teed ja valgustus).

Koolihoone ehituse finantseerimiseks annab Harku vald osaühingule Strantum laenu ning hakkab hoonet nendelt rentima.

Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni valdkonna oluliseks projektiks, Meriküla reoveepuhasti rajamiseks, KIK Strantumile raha ei eraldanud ning see investeering lükatakse edasi.

Arengukavas on määratletud lisaks ka mitmete teede väljaehitamine ja tänavalõikude valgustamine.

Harku vald on esitanud rahastus taotluse Vääna Mõisakooli rekonstrueerimiseks Norra finantsmehhanismi vahenditest. Kui vahendid eraldatakse tuleb katta omaosalus ca 600 000 euro ulatuses, mis jaguneb 2014 ja 2015.aastate vahel.

Investeeringutegevuse finantseerimisel lähtutakse käesolevast arengukavast, milles mitmete kavandatud objektide käikuandmine sõltub struktuurifondide abirahadest. Kui abirahasid ei ole võimalik saada, siis vallaelarvest nende objektide finantseerimist ei toimu. Investeeringute võimalused sõltuvad valla eelarve vahenditest ja laenuvõtmise võimalustest. Kuna laenukoormuse ülempiir hakkab kätte jõudma ja laenukoormus jääb strateegia perioodiks kõrgeks, siis on laenu võtmise võimalus teiste suurte objektide finantseerimiseks vähetõenäoline.

Investeeringutegevuses kajastatakse ka finantstulusid ja –kulusid. Finantstulud on intressid pangahoiuste deposiitidelt ning finantskulud on tagasimakstavate pangalaenude intressid.

5. Finantseerimistegevus

Harku valla ja tütarettevõtte laenulepingute arv on võrreldes eelmise eelarvestrateegiaga 3 lepingu võrra kasvanud ja 2013. aasta lõpul lisandub veel üks laenuleping.

Harku vallal ja vallale kuuluval osaühingul Strantum on järgmised kehtivad laenulepingud:

Investeering	Kohustus	Kohustuse võtja	Tähtaeg
Teelahkme Lasteaed	liising	Harku vald	September 2017
Harku Keskus	laen	Strantum	Oktoober 2017
Rannamõisa Lasteaed	laen	Strantum	Detsember 2019
TÜG algklasside maja	laen	Strantum	November 2020
Pangapealse Lasteaed	laen	Strantum	Detsember 2037
Vääna-Jõesuu Kool	laen	Harku vald	Detsember 2023
Vääna Tall-tõllakuur	laen	Harku vald	Detsember 2023
Harku valla ÜF veemajandusprojekt	laen	Harku vald, Strantum	August 2033

Kui laenude tagasimaksmiseks kulus vallaeelarvest 2013. aastal 541 000 eurot, siis 2016. aastal moodustab laenude tagasimakse summa aastas ca 1,6 mln eurot. Samas ei suurene intressimaksud, kuna mitmed lepingud hakkavad lõppema ning seetõttu on intressid nende lepingute laenujääkidelt väiksemad. Jälgima peab netovõlakoormuse suurust, mis KOFS § 34 lg 3 järgi võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

6. Likviidsed varad

Harku valla eelarvestrateegia on kavandanud likviidsete varade stabiilsust ning järkjärgulist suunamata jäägi suurendamist 2017. aastal 300 000 euronini, mis on ca 2% eelarve põhitegevuse kuludest.

7. Sõltuvad üksused

Kohaliku omavalitsuse üksus loeb sõltuvaks üksuseks tema konsolideerimisgruppi kuuluvad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud (edaspidi *üksus*) järgmisel juhul:

- 1) kui üksus on vastaval aastal saanud üle poole tuludest avaliku sektori üksuselt; või
- 2) kui üksus on vastaval aastal saanud üle 10% põhitegevuse tuludest toetusena ja rendituluna kohaliku omavalitsuse konsolideerimisgruppidesse kuuluvatelt üksustelt.

Harku vallast sõltuvaks üksuseks on osaühing Strantum, mis on Harku valla omandis ning kellega koostöös on välja ehitatud mitu lasteaeda ja Tabasalu Ühisgümnaasiumi algklasside maja. Suure osa OÜ Strantum laenukoormuse tagatiseks on siduvad lepingud Harku Vallavalitsusega. Käesoleval ajal tasub Harku vald OÜ-le Strantum rendimakseid Harku Lasteaia, Rannamõisa Lasteaia, Pangapealse Lasteaia ja Tabasalu ÜG algklasside maja kasutamise eest.

Harku valla ÜF veemajandusprojekti elluviimiseks ja omaosaluse katmiseks on OÜ-l Strantum vaja võtta laenu 541 737 eurot. Kindlasti on lähiaastatel vaja osaühingul käivet suurendada ja alustada teenuste osutamist elualadel, mille järgi varem ei ole vajadust olnud.

Kokkuvõte

Harku valla finantsstrateegia täitmine annab vallale täiendavaid võimalusi investeringu vajaduste realiseerimiseks.

Eelarvestrateegia tugevusteks on elanike arvu kasvuga kaasnev tulubaasi suurenemine, senine eelarve stabiilne haldamine, oskus suuta majanduslanguse tingimustes ümber vajadused ja võimalused.

Eelarvestrateegia nõrkusteks on tulubaasi liigne orienteeritus ainult ühele tuluallikale – tulumaksule ja pidev laenuvajadus. Stabiilse olukorra loomist rahaliste vahendite kasutamisel takistab ka riigi ebastabiilsus erinevate kohaliku omavalitsuse tööd pärssivate seadusemuudatuste tegemisel.

Strateegia eeldab ranget kinnispidamist senisest eelarvepoliitikast ning stabiilsuse tagamiseks vajaliku reservi säilitamist 2 – 3% ulatuses eelarve mahust. See tagab rahalise katte investeringuteks ja laenude tagasimaksmiseks ka kehvematel aastatel.

	2013 eeldatav täitmine	2014 eelarve	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	15 512 718	15 821 286	16 366 728	16 821 070	17 184 894
Maksutulud	12 710 237	12 940 500	13 340 500	13 640 500	13 840 500
sh tulumaks	11 469 686	11 700 000	12 100 000	12 400 000	12 600 000
sh maamaks	1 234 000	1 234 000	1 234 000	1 234 000	1 234 000
sh muud maksutulud	6 551	6 500	6 500	6 500	6 500
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 037 630	1 068 759	1 100 821	1 133 846	1 167 861
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 717 351	1 764 527	1 877 907	1 999 224	2 129 033
sh tasandusfond (lg 1)	0				
sh toetusfond (lg 2)	1 572 541	1 619 717	1 733 097	1 854 414	1 984 223
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	144 810	144 810	144 810	144 810	144 810
Muud tegevustulud	47 500	47 500	47 500	47 500	47 500
Põhitegevuse kulud kokku	12 980 738	13 794 653	14 204 743	14 579 715	14 579 715
Antavad toetused tegevuskuludeks	813 891	838 170	861 359	875 197	875 197
Muud tegevuskulud	12 166 847	12 956 483	13 343 384	13 704 518	13 704 518
sh personalikulud	6 032 065	6 351 608	6 541 230	6 724 384	6 724 384
sh majandamiskulud	6 080 490	6 439 875	6 634 154	6 803 134	6 803 134
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>					

sh muud kulud	54 292	165 000	168 000	177 000	177 000
Põhitegevuse tulem	2 531 980	2 026 633	2 161 985	2 241 355	2 605 179
Investeeringustegevus kokku	-10 484 850	-4 597 209	-1 086 688	-804 998	-1 007 964
Põhivara müük (+)	0				
Põhivara soetus (-)	-3 374 745	-977 316	-966 302	-702 284	-1 006 614
<i>sh projektide omaosalus</i>	-3 122 095	-977 316	-966 302	-702 284	-1 006 614
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	252 650	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-1 104 945				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-5 233 180	-1 716 044			
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	250 000	250 000	250 000	250 000
Antavad laenud (-)	-700 000	-1 800 000			
Finantstulud (+)	1 500	500	500	500	500
Finantskulud (-)	-326 130	-354 349	-370 886	-353 214	-251 850
Eelarve tulem	-7 952 870	-2 570 576	1 075 297	1 436 357	1 597 215
Finantseerimistegevus	7 377 371	2 706 595	-1 075 297	-1 436 357	-1 597 215
Kohustuste võtmine (+)	7 918 595	3 516 044			
Kohustuste tasumine (-)	-541 224	-809 449	-1 075 297	-1 436 357	-1 597 215
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-575 499	136 019			
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	163 981	300 000	300 000	300 000	300 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	13 140 710	15 847 305	14 772 008	13 335 651	11 738 436
sh KIKi laen	4 488 255	6 204 299			
Netovõlakoormus (eurodes)	12 976 729	15 547 305	14 472 008	13 035 651	11 438 436
Netovõlakoormus (%)	83,7%	98,3%	88,4%	77,5%	66,6%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	19 680 135	18 364 098	12 971 912	13 448 129	15 631 075
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	126,9%	116,1%	79,3%	79,9%	91,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 703 406	2 816 792	-1 500 096	412 478	4 192 639
Netovõlakoormus ilma KIK-ita	8 488 474	9 343 006	14 472 008	13 035 651	11 438 436
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%) ilma KIK-ita	54,7%	59,1%	88,4%	77,5%	66,6%

IV HARKU VALLA ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA UUENDAMINE

Kohaliku omavalitsuse arengukava on elav dokument. See tähendab, et koos vajaduste ja võimaluste muutumisega peab muutuma ka arengukava ning selles sisalduv tegevuskava. Selleks, et arengukava hakkaks realselt toimima, peab see olema aluseks järgnevale ettevalmistatavatele ja elluviidavatele kavadele ja otsustele.

„Harku valla arengukava aastani 2037” edasine kasutamine on kavandatud järgmistel alustel:

- 1) Dokument toimib üldise foonimaterjalina – see tähendab, et juhtudel, kui valla juhtimise otsused peavad arvestama pikaajaliste mõjudega ning kaugema tuleviku seisunditega, peab arvestama arengu kavandamisel määratlevas dokumendis sisalduvaga.
 - 2) Harku valla arengukava aastani 2037 on aluseks Harku valla üldplaneeringu korrigeerimisel ja uue üldplaneeringu ning teemaplaneeringute koostamisel.
 - 3) Arengukava on aluseks valla eelarve koostamisele, investeeeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele ning laenude võtmisele.
 - 4) Arengukava tegevuskava peab vastama valla reaalsele finants-suutlikkusele.
 - 5) Arengukava on lähtumiseks valla allasutuste, küla- ja kandi arengukavadele.
- (01.01.2013)

Vallavalitsus teostab igal aastal arengukavas ja tegevuskavas fikseeritud arengusuundade realiseerimise monitooringu. Selles tuuakse välja nii saavutatud edu kui ka probleemid, mis takistavad arengukava elluviimist, samuti need seisukohad arengukavas ja tegevuskavas, mis uute arengute taustal võivad osutuda küsitavaks. Samuti jälgitakse küla- ja kandi arengukavasid ning neis tehtud muutuseid. Nendest tulenevalt tehakse volikogule ettepanek kas muuta arengukava ja/või tegevuskava või jääda olemasoleva redaktsiooni juurde. (01.01.2013)

Arengukava täitmise edukust saab mõõta kahte moodi: tegevuskava täitmist jälgides ja elanike rahulolu uurides. Arengukava täitmisele saab hinnangu anda tegevuskava täitmise alusel. Kui tegevuskavas ettenähtud tegevustest on lubatud perioodil elluviidud 80% või rohkem, siis võib lugeda arengukava elluviimise edukaks. Kui tegevuskavast on ellu viidud üle 130%, siis on põhjust üle vaadata arengukava koostamise meetoodika, sest nähtavasti on oldud liialt konservatiivne finantsprognooside koostamise juures. Kui tegevuskavast on ettenähtud perioodi jooksul ellu viidud alla 80%, siis on põhjust vaadata üle arengukava koostamise meetoodika, sest suure tõenäosusega on oldud oma võimete hindamise juures liialt optimistlik. Loomulikult mängib suutlikkuse juures olulist rolli Eesti riigi ja maailma majanduse üldine olukord ning seda tuleb kindlasti arvestada

hinnangu andmisel. Kui on olulisi kõrvalekaldeid plaanitud, tuleb teostada muudatusi nii arengukavas kui ka tegevuskavas.

Arengukava edukusele saab hinnangu anda elanike rahulolu uurides. Selleks on otstarbekas läbi viia iga 2 aasta tagant Harku valla elanike rahulolu-uuring. Rahulolu uuringu saab lugeda representatiivseks, kui igast kandist on vastanud vähemalt 10% elanikest. Rahulolu uuring tuleb koostada nii, et arvamust saaks avaldada eraldi teemavaldkondade kaupa. Kui uuringus on näha rahulolu selget langust, siis on põhjust eeldada, et arengukava elluviimine ei ole kajastanud elanike tegelikke vajadusi. Sellisel juhul on põhjust üle vaadata arengukava koostamise meetodika. Selle hinnangu andmise meetodika puuduseks lühikeses perspektiivis on asjaolu, et puuduvad eelmised uuringud, millega teostada võrdlusi. Pikas perspektiivis on selline hinnangu andmine väga vajalik. Loomulikult on hinnangu andmise aluseks see, et küsitlused on omavahel võrreldavad.

Arengukava täitmise riskid ja nende maandamise võimalused on toodud tabelis, kus esimeses veerus on näidatud risk, teises tulbas riski ennetamise moodused ning kolmandas tegutsemise riski realiseerumise korral.

Risk	Riski ennetamine	Tegutsemise riski realiseerumise korral
Poliitiline risk – muutub võimukoalitsioon ja uus koalitsioon leiab, et olemasoleva arengukava rõhuasetused ei vasta uue koalitsiooni maailmavaatele.	Selleks, et koalitsiooni muutmine ei mõjutaks oluliselt arengukava elluviimist, on arengukava koostamise protsessi igakülgset ning kõikides protsessi tasandites kaasatud opositsioon. Samuti on oluline, et arengukava peamine sisend on saadud valla elanike sihtrühmadelt, kodanikeühendustel ja ettevõtjatelt ning võimukoalitsiooni muutmine ei mõjuta sisendi andjate hoiakuid, arusaamu ja vajadusi.	Kui uus koalitsioon tahab muuta arengukava, siis peab see toimuma samuti tihedas koostöös valla elanike sihtrühmade, kodaniku-ühenduste ja ettevõtjatega.
Majanduslik risk – oluliselt halveneb majandusolukord ning valla eelarvesse ei laeku piisavalt raha selleks, et arengukava ellu viia.	Selleks, et majanduslik risk ei mõjutaks oluliselt valla arengukava elluviimist, on finantsprognosis koostatud konservatiivsena, arvestades Eesti omavalitsuste finantsplaneerimise üle 20	Majandusolukorra olulisel muutumisel saab teha muudatusi tegevuskavas. Tegevuskavas on tegevused planeeritud selliselt, et kui neid ei ole võimalik ettenähtud aastal ellu viia,

	aastast kogemust.	siis saab neid edasi lükata (tegevuskava muutmise käigus) järgnevatele aastatele.
Haldusterritoriaalne risk – riigis toimub haldusterritoriaalne ümberkorraldus ning toimub Harku valla ning mõne teise naaber-omavalitsuse ühendamine	Arengukavas on ettenähtud Harku valla igakülgne koostöö ja kaasabi Eesti omavalitsuste arendamisel läbi Harjumaa Omavalitsuste Liidu ja Linnadeliidu. Harku valla juhid osalevad riigiga peetavate strateegiliste läbirääkimiste ettevalmistamisel ning kuuluvad vajalikesse institutsioonidesse.	Omavalitsuste ühendamise korral tehakse teis(t)ele omavalitsus(t)ele ettepanek võtta uue arengukava aluseks Harku valla arengukava ning järgida arengukavas toodud põhimõtteid.
Haldussuutlikkuse risk – mõni vallavalitsuse osakond ei ole haldussuutmatuse tõttu võimeline arengukava ellu viima	Valla ametnikkond valitakse hoolikalt, arvesse võetakse inimeste eelnevaid töökogemusi ning haridust. Samuti on kõik osakonnad kaasatud arengukava koostamise protsessi ning nad on saanud kaasa rääkida arengukava kujunemisel. Igal aastal toimub tegevuskava täitmise detailsem ülevaatamine.	Juhul, kui on selgelt näha, et mõni osakond ei ole suuteline arengukava ellu viima, siis vahetatakse välja ametnikud, kellest see on tingitud.

IV HARKU VALLA ARENGUKAVA TEGEVUSKAVA

Tegevuskava on planeeritud tegevuste loeteluna, mis toetavad üldeesmärkide saavutamist ja strateegiate realiseerumist. Oma spetsiifilise struktuuri tõttu on tegevuskava toodud ära arengukava lisas asuvas tabelis.

Tegevuskava on üles ehitatud selliselt, et selle täitmist oleks võimalik jälgida läbi eelarve. Iga tegevus on asetatud teatud tegevusvaldkonna alla. Tegevused on kajastatud üldistatud kujul, sest üksikprobleemipõhine lähenemine arengu kavandamisel ei ole otstarbekas. Selleks, et oleks võimalik planeerida valla eelarvet, on tegevused määratletud ajalisel perioodil. Tegevuskava on taktikaline, operatiivne dokument ning konkreetsed aja- ja finantsmääratlused on võimalikud vaid lähiperspektiivis. Tegevuskava peab olema kooskõlas eelarvega ja vastupidi ning kuna eelarvelisi laekumisi korrigeeritakse igal aastal, siis on mõttekas määratleda tegevuskava detailsus vaid lähitulevikuks. (01.01.2013)

Tegevuskava tulbas *finantseerimine* on määratletud tegevuse teostamiseks vajaliku rahalise ressursi kate. Mitmed tegevused on märgitud rahastamiseks fondide abil (F), sellisel juhul realiseerub tegevus vaid täiendava rahastuse saamisel. Ainult valla eelarvelistest vahenditest ei ole võimalik teostada tegevusi, millele finantseerimise lahtrisse on märgitud muuhulgas ka F. (01.01.2012)